

Budapest Főváros XV. Kerületi Önkormányzat

Hétszínvirág Összevont Óvoda

Intézmény címe: 1154 Budapest, Aulich Lajos utca 46-62.

OM azonosító: 201553

Pedagógiai Program

2022.

TARTALOMJEGYZÉK

ÓVODAI ADATLAP	3
1. ÓVODÁINK BEMUTATÁSA	6
1. 1. Óvodakép	6
1.2. Gyermekképünk	7
1.3. Az óvodai nevelésünk alapelvei	8
2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA ÉS FELADATA	10
2. 1. Óvodai nevelésünk célja.....	10
2. 2. Óvodai nevelésünk feladata	11
2. 2. 1. Egészséges életmód alakítása	11
2. 2. 2. Erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	14
2. 2. 3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	17
3. ÓVODÁINK MINDENNAPI ÉLETÉNEK MEGSZERVEZÉSE	21
3. 1. Napirend	21
3. 2. Hetirend	23
3. 3. Személyi feltételek alakulása	23
3. 4. Tárgyi feltételek alakulása	26
3. 5. Ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések.....	27
3. 6. Néphagyományőrző tevékenység.....	29
3.7. Komplex esztétikai nevelés	31
3.8. Aulich utcai óvodánk kiemelten foglalkozik a mozgás fejlesztéssel	32
3.9. Környezeti nevelés	32
3.10. AZ SNI gyermekek óvodai nevelésének elvei, feladatai	34
3. 11. Óvodáink kapcsolatai	37
3.12. Társintézmények	41
4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK TEVÉKENYSÉG FORMÁI	43
4. 1. Játék.....	43
4. 2. Verselés, mesélés	46
4. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	47
4. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	50
4. 5. Mozgás	52
4. 6. A külső világ tevékeny megismerése	56

4. 7. Munka jellegű tevékenységek	61
4. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	63
5. KIEMELT FIGYELMET ÍGÉNYLŐ GYERMEKEK	68
5. 1. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése	68
5. 2. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek.....	71
5. 2. 1. Sajátos nevelési igényű gyermekek.....	71
5. 2. 3. A kiemelten tehetséges gyermekek gondozása	78
6. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.....	80
7. HATÉKONY ÓVODAI NEVELÉS	81
7.1. A hétszínvirág összevont óvoda általános fejlesztési céljai	81
7. 2. Ellenőrzés, értékelés.....	82
7. 3. A Hétszínvirág Összevont Óvoda dokumentációs rendszere.....	83
TÖRVÉNYI HIVATKOZÁS.....	86

ÓVODAI ADATLAP

Alapító okirat száma: 5/57689-12/2017

Név: Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat
Hétszínvirág Összevont Óvoda

Rövid név: **Hétszínvirág Összevont Óvoda**

OM azonosító: 201553

Székhely: 1154 Budapest, Aulich Lajos utca 46-62.

Tagintézményei:

1. Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda
Mézes Tagóvoda 1155 Budapest, Wesselényi utca 29.
2. Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda
Patyolat Tagóvoda 1155 Budapest Patyolat út 5-7.
3. Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda Tóth
István Tagóvoda 1155 Budapest Tóth I. út 98.
4. Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda
Manóvár Tagóvoda 1158 Budapest József Attila utca 59-61.
5. Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda
Bújócska Tagóvoda 1158 Budapest Órjárát utca 9.
6. Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda
Molnár Viktor Tagóvoda 1158 Budapest Molnár Viktor utca 94-96.

Az alapítás éve: 2017.

Közvetlen jogelődök:

1. Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Palotai Vadvirág Óvoda
1154 Budapest, Aulich Lajos utca 46-62.
2. Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Pestújhelyi Óvoda

1158 Budapest, József Attila utca 59-61.

3. Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Ákombákom Óvoda

1155 Budapest, Tóth István utca 98.

4. Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Molnár Viktor Óvoda

1158 Budapest, Molnár Viktor utca 94-96.

Alapító: Budapest Főváros, XV. kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Képviselő-testülete, 1153 Budapest, Bocskai u. 1-3.

Fenntartó, felügyeleti és irányító szerve: Budapest Főváros, XV. kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Képviselő-testülete, 1153 Budapest, Bocskai u. 1-3.

Működési köre: Budapest Főváros XV. kerület közigazgatási területén a fenntartó által kijelölt beiratkozási körzethatáron belül.

A köznevelési intézmény:

- a) típusa: óvoda
- b) alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése: óvodai nevelés
- c) gazdálkodásával összefüggő jogosítványok: gazdasági feladatokat ellátó szerv neve: Budapest Főváros XV. kerületi Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Gazdasági Működtetési Központ
gazdasági feladatokat ellátó szerv székhelye: 1158 Budapest, Ady Endre utca 31-33.

Költségvetési szerv közfeladata: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. § (1) bekezdése a) pontjában meghatározott óvodai nevelés.

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

szakágazat száma: 851020
szakágazat megnevezése: Óvodai nevelés

Költségvetési szerv alaptevékenysége: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. § (1) bekezdése alapján a gyermekek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.

Feladata a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása tekintetében:

a.) különleges bánásmódot igénylő gyermekek közül:

- beszéd fogyatékkal diagnosztizált sajátos nevelési igényű gyermekek
- mozgásszervi fogyatékkal diagnosztizált sajátos nevelési igényű gyermekek
- enyhe értelmi fogyatékkal diagnosztizált sajátos nevelési igényű gyermekek
- autizmus spektrumzavaros gyermekek
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) diagnosztizált gyermekek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek
- kiemelten tehetséges gyermekek

b.) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkciók szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
2	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
3	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
4	096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben

1. ÓVODÁINK BEMUTATÁSA

1. 1. Óvodakép

Óvodáink Rákospalota és Pestújhely kertvárosi zöldövezetében, családi, kertes házakkal, illetve a MÁV lakótelep és Újpalota emeletes házaival övezett területen fekszenek.

Óvodai intézményegységünk 7 telephelyből tevődik össze, feladatellátási helyenként felvehető gyermekek létszáma:

- Patyolat utcai tagóvoda	5 csoport	122 fő
- Tóth István úti tagóvoda	2 csoport	50 fő
- Aulich utcai tagóvoda	5 csoport	125 fő
- Mézes tagóvoda	3 csoport	75 fő
- Manóvár tagóvoda	4 csoport	80 fő
- Bújócska tagóvoda	4 csoport	100 fő
- Molnár Viktor tagóvoda	6 csoport	150 fő

Óvodai csoportjaink osztott, ill. osztatlan összetételűek.

Óvodáinkba járó gyerekek 80%-a rendezett élet- és lakáskörülmények között él. Ezekre a családokra az egygenerációs együttlakás a jellemző.

A gyerekek 50 % - a családból, 50 % - a bölcsödéből jön.

Évről-évre több a magatartási zavarokkal és pszichés problémával küzdő gyermek.

Intézményünk négy telephelyén integrált csoportokban is folyik óvodai nevelés.

Az integrált nevelés a környezetben megnőtt igény kielégítésére került az óvoda nevelési feladatai közé. Az egészséges gyermekek nevelése szempontjából kedvező a gyermekek integrálása, a különbözőség elfogadtatása, a közös játék és egyéb tevékenységek során. Azért is fontos volt a feladat felvállalása, mert terület szerte megnőtt a spontán integrációk száma.

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek társadalomba való zökkenőmentes beilleszkedését nagymértékben segítheti a kellő időben megkezdett speciális nevelés, fejlesztés.

Fontosnak tartjuk, hogy az integrált óvodai nevelésben csak annak az egészséges kisgyermeknek szabad részt vennie, akinek szülei teljes mértékben elfogadják a különbözőséget, empátiával fordulnak a sérült emberek felé.

Óvodaképünk

- Intézményünk a családi nevelés kiegészítője, a család véleményét figyelembevevő, együttnevelő.
- Intézményünkben a család és az óvodapedagógus kapcsolatára a nevelőtársi viszony a jellemző, nálunk érték az egyén, óvodáinkba a gyermek könnyen beilleszkedik.
- Óvodáink légköre szeretetteljes, gondoskodó, érzelmi biztonságot nyújtó, óvó-védő, feltétel nélkül elfogadó, hagyományokat ápoló, értékeket közvetítő és teremtő.
- Intézményünk óvodái a helyes életritmus kialakításával megteremtik a feltételt a nyugodt, harmonikus személyiségfejlődésre, a helyes énkép, önértékelés, életvitel kialakítására.
- Nevelőközösségünket a sokoldalúság, a kompetens együttműködés, a kezdeményezőkészség, az egységes nevelésfilozófiára való törekvés jellemzi, mely segíti az integrált és differenciált nevelést, a hátrányok leküzdését, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást.
- A nevelés, fejlesztés során a gyermekek egyéni érési üteméhez igazodunk.

1.2. Gyermekeképünk

*„A gyermek öröm, a reménység. Gyöngé testében van valami virági,
ártatlan lelkében van valami égi, egész kedves valója olyan nekünk,
mint a tavaszi vetés, ígéret és gyönyörűség.”*

(Gárdonyi Géza)

Nagy bátorság másnak az életébe beleavatkozni, másokat nevelni. Mérhetetlen felelősség, hogy milyen érzelmeket indítunk el, hatásukkal milyen nyomot hagyunk bennük, amely kihat további fejlődésükre.

Intézményünk gyermekeképe olyan gyermekek nevelése, akik

- érzelmileg gazdagok, boldogok,
- saját és mások egészségét értéknek tekintők,
- a környezetükben jól tájékozódók és azt óvók,

- szépre fogékonyak,
- önállóak,
- megfelelő önismerettel és önértékelő képességgel rendelkezők,
- nyitottak, érdeklődők,
- együttműködők,
- másokat elfogadók, előítélettől mentesek
- kreatívak,
- képesek a liberalizmus és az értelmes fegyelem egyensúlyának normái között élni és embertársaikhoz alkalmazkodni

1.3. Az óvodai nevelésünk alapelvei

- Óvodai nevelésünk az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul: az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi.
- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg.
- Óvodai nevelésünk segíti a gyermek teljes személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.
- Nevelő munkánk középpontjába a gyermek kompetenciájának fejlesztése, a tevékenységben megvalósuló tanulás áll.
- Pedagógiai módszereink is a kompetenciafejlesztést szolgálják.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermekek személyéhez igazodnak.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő - esetenként hátránycsökkentő - szerepet játszik.
- Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során igyekszünk érvényesíteni az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldását.
- A más országokból hozzánk érkezett óvodáskorú migráns gyermekekkel való törődés.
- A különbözőségekre nem rácsodálkozunk, hanem aktívan segítjük elfogadását, támogatását.

- Az óvodapedagógusok bizalmas információkkal is rendelkeznek, ezért kiemelt nevelési elv a pedagógiai etika.
- Fontosnak tartjuk, hogy az óvodapedagógusok legyenek toleránsak, vegyék figyelembe az egyéni különbségeket, igényeket, segítsék a gyermekek fejlődését személyre szabottan a harmonikus fejlődés érdekében.
- Minden óvodapedagógus tartsa elsődlegesnek, hogy az SNI gyermek iránti elvárást sérülésének jellege, súlyosságának mértéke határozza meg.

Az óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik

- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- A gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- A testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkori – specifikus alakításáról. A gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről – tekintettel főleg a szabad játékra.
- Játékon keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítéséről, a tevékenységekben megvalósuló tanulásról.
- A kisgyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi-, tárgyi környezetről.
- A gyerekekkel kapcsolatos döntések, intézkedések meghozatalánál betartja az egyenlő bánásmód, az egyenlő hozzáférés elvét. Azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével jár el.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét. Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. A szociális, nyelvi és kommunikációs kompetenciák fejlesztése az életkori sajátosságok figyelembevételével, az óvodai nevelési tervvel szemben támasztott követelményeknek megfelelően, játékos módszerekkel, tevékenység- és munkaformákkal folyik.

2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA ÉS FELADATA

„A nevelés nem más, mint szeretet és példaadás”

/Pestalozzi /

2. 1. Óvodai nevelésünk célja

Pedagógiai Programunk az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban készült. Óvodáink gyermekközpontúak, tevékenységközpontúak, és játékközpontúak. Befogadó nevelésünk középpontjában a gyermek áll. Óvodai nevelésünkben az alkalmazott pedagógiai intézkedések az Óvodai Nevelés Országos Programjára épülve a gyermek személyiségéhez igazodnak, és óvodásaink harmonikus fejlődését segítik elő.

Célunk:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes ösztönző légkör megteremtésével, játékos megismerő, komplex tevékenységek biztosításával a testi, szociális és értelmi képességek alakítása.
 - A gyermek életkori és egyéni sajátosságainak fejlődési ütemének szem előtt tartásával egészséges, sokoldalú harmonikus személyiség fejlesztése.
 - A gyermeki személyiség kibontakoztatására törekvés.
 - A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése: az SNI gyermekek fogyatékosságaiból eredő hátrányainak csökkentése, beilleszkedési, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztése, kiemelten tehetséges gyermekek fejlődésének támogatása, valamint a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása. Eredményeket értékelő környezet kialakítása, amely segíti harmonikus személyiségfejlődésüket egyéni fejlesztésük, egy befogadó, egyenlő esélyeket biztosító óvodai élet megvalósítása.
 - A gyermeki jogok tiszteletben tartásával a különbözőség elfogadása és elfogadtatása, előítélet mentesség kialakítása.
- A következő életszakaszba való átlépés feltételeinek megteremtődése, funkcióteljesítés közben.

2. 2. Óvodai nevelésünk feladata

Óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyerekek életkoronként, és egyénenként változó testi, érzelmi, értelmi és szociális szükségleteinek kielégítése.

Feladataink

- Egészséges életmód alakítása.
- Érzelmi erkölcsi nevelés és szocializáció biztosítása.
- Értelmi fejlesztés, anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

2. 2. 1. Egészséges életmód alakítása

Célunk

- Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, és a gyermek testi, lelki fejlődésének elősegítése.
- Helyi egészségfejlesztési program bővítése:
 - a) egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testmozgással,
 - b) a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerekkel és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése,
 - c) egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése.
- A teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, az elvi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az egészséges életmódra nevelés nevelőközösségünk olyan tudatos törekvése, amely a gyerekek testi, lelki egészségének megteremtését és fenntartását kívánja elősegíteni. A szülők már az első szülői értekezleten – szülői megbeszélésen - megismerhetik óvodai nevelőmunkánk egészséges életmódra vonatkozó törekvéseit, célkitűzéseit, programját. Közös ügyünk, felelősségünk a gyerekek egészségvédelme.

Különösen jelentős ez az életkor az egészséges életmódra történő felkészítés szempontjából, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi egészségtudatos magatartást jelentősen befolyásolják.

Egészséges életmód kialakításában legfőbb partnerünk és segítőnk a család.

Komplex egészségnevelés

Az egészséges életmód alakítása az óvoda minden napján jelen lévő, a napi tevékenységek során visszatérő komplex folyamat. Előtérbe kerül a mindennapos testmozgás során, a kiegészítő egyéb testmozgásokkal együtt /Műkr.128. § (3) bek. b) pont/. a lelki egészséget fejlesztő módszerek és művészetek alkalmazásával, a tanulási eredményesség és a társas készségek fejlesztése során, az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztésével /Műkr. 128.§ (3) bek. c), d) pont/, a családi programokon (őszi egészség hét, kirándulások, kihívás napja stb.), és a napi tevékenységek alkalmával egyaránt (mindennapos mozgás, levegőzés, tisztálkodás, játék és tanulás).

Az óvodapedagógus feladatai a komplex egészségnevelésben

- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.
- A gyermek testi fejlődésének elősegítése érdekében környezetvédelmi és megóvási szokások, környezettudatos magatartás kialakítása.
- Testi szükségletek kielégítése.
- A gyermek gondozása, óvása egészségének, védelme, megőrzése, edzése.
- A testi képességek fejlődésének segítése.
- A nagyfokú mozgásigény kielégítése.
- A harmonikus és összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel együttműködve.
- Megbízható szokás-és normarendszer kialakítása.
- A gyermek életkorának megfelelő helyes életritmus kialakítása.
- Étkezésnél a gyermekek egyéni igényeinek figyelembevétele, inzulinfüggő cukorbetegségben szenvedő gyermekekre vonatkozó speciális eljárásrend alkalmazása /Nkt. 62. § 1e) bek/.
- A gyermekek tisztaságigényének kialakítása.

- A gyermekek önállóságának fejlesztése.
- A rendszeres szabad levegőn való tartózkodás biztosítása.
- Nyugodt pihenés, alvás feltételeinek megteremtése.
- A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.
- A bántalmazás és erőszak megelőzése.
- Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás.
- Az egészséges életmód, testápolás, az étkezés az öltözködés, a betegségmegelőzés egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.

Az egészséges életmód alakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében

- Az elvárásokat a gyermek fejlődési üteméhez igazítjuk.
- A gyermek sérülésének típusát és mértékét figyelembe véve megfelelő élethelyzeteket teremtünk, a kialakult feltételes reflexeket erősítjük.
- Biztosítjuk a gondozáshoz szükséges speciális feltételeket, a szükséges tárgyi eszközöket (kapaszkodók, feljárók).
- A szakszerű segítségnyújtás elengedhetetlen, amely az óvodapedagógus, dajka, gyógypedagógus, pedagógiai asszisztens munkaköréhez tartozik.
- Fontos, hogy kellő időt és türelmet biztosítsunk az SNI gyermekeknek a feladatok elvégzéséhez.
- A türelem, biztatás, dicséret, pozitív példaadás elengedhetetlen a fejlődéshez.

Az óvodai nevelés a SNI gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. Ezért fontos, hogy mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, ami az önálló cselekvéshez szükséges.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- önállóan használják a wc-t, a higiénias szokásokra ügyelve (főként a lányoknál fontos a törölés iránya, technikája)
- A gyermekek önállóan, alaposan és helyes technikával mosakodjanak, törülközzenek - saját törülközőjükbe.
- Használják a körömkefét szükség esetén

- Mossanak fogat helyes technikával, alaposan.
- Fésülködjenek önállóan.
- Használják a zsebkendőt megfelelő technikával (váltott orrlyuk).
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, természetes teendőként lássák el.
- Vegyék észre az elvégezhető feladataikat.
- Segítsenek társaiknak, valamint a felnőtteknek.
- Étkezés közben kulturáltan viselkedjenek
- A szalvétahasználat váljon igényné, alakuljon szokássá.
- Helyesen használják az evőeszközöket.
- Próbáljanak számukra ismeretlen v. nem annyira szeretett ételeket megkóstolni
- Tartsák meg az étkezőasztal és a környéke esztétikus rendjét.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözzenek, vetkőzzenek.
- Ruhaneműjükkel gondosan bánjanak, hajtsák össze azokat
- Cipőfűzőjüket tudják megkötni.
- Ügyeljenek saját személyük és környezetük rendezettségére, gondozottságára.
- Alakuljon ki igényük a rendre.
- Nyugodtan pihenjenek (a nagycsoportosok kevesebb alvásigényét figyelembe véve nekik biztosítjuk a rövidebb pihenő időt-1/2 3-kor felkelhetnek, ha társaik zavarása nélkül tudnak csendben tevékenykedni- ez jó alkalom lehet számunkra az egyéni fejlesztésre is...)
- Legyenek tisztában a pihenés fontosságával (még ha nem is alszanak, egészséges fejlődésükhöz szükségük van a napközbeni nyugodt, csendes pihésre).
- Tegyék rendbe ágyneműjüket a csendes pihenő végén.
- Szívesen és aktívan vegyenek részt a testnevelési játékokban és foglalkozásokon.

2. 2. 2. Erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

Az óvodapedagógus első számú modell, példakép a társas viselkedés alakulásában, ő szervezi meg a gyermekek életrendjét és azokat a közös tevékenységeket, amelyekben a társas kapcsolatok alakulnak. A szocializáció, a közösségi nevelés az óvodai élet egészét átszövi.

Az óvodás korosztály számára meghatározó a gyermek és az óvodapedagógus kapcsolatának minősége. A felnőtthez fűződő viszony nyújtja az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé.

Célunk

Érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör biztosítása, társadalmilag elfogadott szocializációs értékek közvetítése. A gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődése, én tudatának alakulása és önkifejező törekvéseinek biztosítása egyszerre.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása.

A közösségi érzés alakítása, a magatartásformálás, mások megbecsülésére nevelés, a közös szokások kialakítása, a hagyományok tiszteletben tartására nevelés, valamint a társas érintkezés, együttműködés alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Barátságos, derűs, szeretetteljes, nyugodt légkör biztosítása.
- A gyermekek fejlettségéhez alkalmazkodó szokás- és szabályrendszer kialakítása.
- Napirend készítése a gyermekek életének céltudatos megszervezése érdekében.
- A gyermekekkel közvetlen testi – lelki kapcsolat megteremtése.
- Ismétlődő, közös, örömteli tevékenységek biztosításával az összetartozás élményének mélyítése.
- A gyermekek közötti kapcsolatok kialakulásának segítése.
- Megértésre, toleranciára, előítélet mentességre, különbözőség elfogadására való törekvés.
- Távlatok, hagyományok biztosítása, ünnepek megszervezése.
- Már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik a gyereket.
- Az óvodapedagógushoz, dajkához, segítő szakemberekhez és a többi gyermekhez való kapcsolatot a pozitív attitűd, az érzelmi töltés jellemezze, melyek segítik a természetes társas szükségletek kielégítését
- Segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését az én tudatának, alakulását, és engedjen teret önkifejező és önértékesítő törekvéseinek.

- A gyermekek ismerjék meg és gyakorolják a társas együttélés, önértékesítés alapvető szokásait és normáit.
- Segítse a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, erkölcsi értékeinek - pl.: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség - és akaratának - önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának - fejlődését, szokás és normarendszer megalapozását.
- Segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A gyermek magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus, és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek érzelmi, szociális és erkölcsi nevelésébe vonja be a megfelelő szakembereket.
- Negatív érzelmek kezelése, enyhítése.

Az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés alakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében

A sérült gyermekek érzelmi igénye fokozottabb, mint ép társaiké. A változásokat nehezebben tűrik, jobban kötődnek egy-egy személyhez.

- Biztosítjuk számukra a közös élményeket melyek az érzelmi hatás fontos eszköze.
- Fontos a tervezés, szervezés, a helyszínek megválasztása.
- Pozitív modell segíti az integrációs nevelést.
- Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető.
- Az együttnevelés megvalósulásában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet.
- Fontos a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása.
- Fontos, hogy az együttnevelés az SNI és a többségi gyermek számára egyaránt pozitív hatásokat eredményezzen.
- Az SNI gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógusok rendelkezzenek az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal.
- A pedagógiai folyamatokba beépítjük a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekcsoportban kialakulnak a közösségi együttélés szabályai, normái.
- A gyermekek megtanulják társaikat egyéni külső és belső tulajdonságaikkal elfogadni, tolerálni.
- Társas együttműködés közben megtanulják az egymás felé fordulást, egymás segítségét, érdeklődnek egymás iránt, örülnek a közösen elért sikernek.
- Fokozódik aktivitásuk, önállóságuk, türelmük.
- Az együttműködés érdekében készek kölcsönös engedményekre.
- Képesek az adott tevékenység végzéséhez szükséges fegyelemre.
- Alakul tűrő- és konfliktus megoldó képességük.
- A közös tevékenységekben aktívan vesznek részt.
- Kialakul beszédfegyelmük.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel és egymással szemben.
- Felfogják az alapvető metakommunikatív jelzéseket.
- Alapvető erkölcsi szokás és normarendszerük: szeretet, megértés, tolerancia, együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség kialakul.

2. 2. 3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Célunk

Az óvodáskorú gyermek sokoldalú harmonikus fejlesztése.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel.

Célunk továbbá:

- a szocializáció és az önkifejezés elősegítése,
- egyéni fejlesztés; speciális fejlesztéseken való részvétel,
- az iskolai alkalmasság elősegítése, az iskolai kommunikációs kudarcok megelőzése.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi formában megvalósul.

A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre.

Az óvodapedagógus feladatai

- Oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédkésztsége fejlődik és fejleszthető.
- A tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejezőképességének fejlesztése.
- A kontaktusteremtés, a kommunikációs képesség, önkifejezés eszközének fejlesztése.
- A beszédöröm biztosítása.
- Képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek aktív és passzív szókincsének bővítése, népi kifejezések beépítése, metakommunikációs ismereteik gazdagítása - pl. érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások.
- A gyermekek megfelelő beszédtempóra, a szituációnak megfelelő hangerő és hangszín használatára szoktatása.
- Beszédmegértés, beszédtechnika fejlesztése.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- A megismerési vágy felkeltése és fenntartása.
- Esztétikai élmények nyújtása.
- Differenciált foglalkozás a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és a kiemelten fejlett gyermekekkel.
- Személyes példával - odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés - a gyermekek közötti kommunikáció ösztönzése.
- A kommunikáció különböző formáinak alakítása az óvodapedagógus, és a beszélő környezet helyes mintaadásával.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére irányuló törekvés.
- A valamennyi tevékenység keretében megvalósuló anyanyelvi nevelés „javítgatás elkerülésével” történő fejlesztése.
- Az óvodai nevelésünk a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére, nyitottságára (életkori sajátosságok), valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve, változatos tevékenységet biztosítson, melyeken keresztül a

gyermek ismereteket, tapasztalatokat szerez az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, az értelmi képességeinek - érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - és kreativitásának fejlesztése, valamennyi tevékenységi forma keretében, gyakorlása különböző élethelyzetekben.
- A játékszeretet és alkotásvágy fejlesztése az életkornak megfelelő újabb fejlesztő hatású játékok, technikák megismertetésével, elsajátíttatásával, megszerettetésével.
- A részképességek fejlődésében elmaradott és hátrányos helyzetű gyerekek egyénre szabott fejlesztési terv alapján való tevékenykedtetése.
- Minden gyermek képességét önmagához képest fejlesztjük, külön figyelemmel kísérik a kiemelkedő képességű – tehetséges - gyermeket.

A sajátos nevelési igényű gyermekek anyanyelvi, értelmi fejlesztésével kapcsolatos feladatok

- Gátlásosságuk oldása különböző módszerekkel pl. báb használata, ahol a báb álarcá alá tud rejtőzni a gyermek.
- Változatos és esztétikus eszközök használata.
- Differenciált, egyéni képességekhez való alkalmazkodás.
- Türelem biztosítása.
- Nem beszélő gyermekek bevonása a tevékenységekbe pl. kérdések, utasítások, magyarázatok.
- Figyelem irányítása rávezető kérdésekkel.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Érthetően és folyamatosan kommunikáljanak, beszéljenek.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkornak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni.
- Különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkossanak.
- Tisztán ejtsék a magán- és mássalhangzókat.
- Tudják végig hallgatni és megérteni mások beszédét.
- Aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Összefüggően, bátran, örömmel beszéljenek, elbeszélésük folyamatos legyen.
- Nyugodtan, figyelmesen hallgassák végig egymást és az óvodapedagógust.

- Helyesen használják a névutókat, névmásokat, az igemódokat.
- Többnyire megfelelő hangsúlyt, hanglejtést, hangerőt, hangsebességet használnak.
- Beszédüket természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, az udvarias kifejezéseket.

3. ÓVODÁINK MINDENNAPI ÉLETÉNEK MEGSZERVEZÉSE

3. 1. Napirend

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

Napi életünk megszervezésénél figyelembe vesszük a gyermek egyéni szükségletét, aktuális állapotát, érdeklődését, valamint tekintettel vagyunk a helyi szokásokra, igényekre. Minden nap lehetőséget teremtünk a párhuzamos tevékenységek megvalósítására.

A nevelés tudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyerekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend biztosítja a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezetet. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

A napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. A napirendben a legtöbb időt a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék kapja. A gyerek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozása. A napirend biztosítja a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermek gondozásával kapcsolatos teendők – étkezés, tisztálkodás, pihenés – ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába.

A napirenden belül rugalmasan kezeljük az egyes tevékenységek időigényét, ügyelünk a tevékenységek közötti harmonikus arányokra. A napirend rugalmasan változtatható az évszakok, körülmények, a váratlan események hatására.

A napirend a gyermek nyugodt napi életét biztosítja, s figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat.

A gyermekek szokás- és normarendszerének kialakításával biztosítjuk a napirendben megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyerek számára.

Nyitástól – ebédig (5-35 perces csoportos tevékenységek szervezése)	• Szabad játék. • Folyamatos reggeli (előtte és utána testápolási teendők). • Játékba integrált tanulás benne, az óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvő, felfedező, komplex játékos tevékenységek: - beszélgetés - verselés, mesélés, dramatikus játék (drámajáték), bábjáték - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - éneke, zene, énekes játék, gyermektánc - a külső világ tevékeny megismerése, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés - mozgás. • Szabad játék és játékos mozgás a csoportszobában, szabadban. • Mindennapos szervezett mozgásos játék- benne láb- és testtartást javító torna.
Ebéd (kb. 12-kor)	• Testápolási teendők. • Ebéd. • Testápolási teendők.
Ebéd után – Uzsonnáig (kb.12:30-14:30)	• Mese. • Pihenés, folyamatos felkelés.
Uzsonna (kb.14:30-tól)	• Testápolási teendők. • Uzsonna. • Testápolási teendők.
Uzsonnától- Az óvoda zárásáig (kb.15:00-tól)	• Szabad játék. • Mozdulásos játékok a csoportszobában és a szabadban. • Választható párhuzamos tehetséggondozó, gazdagító tevékenységek.

3. 2. Hetirend

A hetirend a kötött, a kötetlen és a szabadon választott tevékenységek, programok folyamatos, rugalmas rendszere. Csoportonként változó, mert alkalmazkodik a gyermekek életkorához.

A kezdeményezett tevékenységi formák komplex, 5-35 perces terjedelmű foglalkozások lehetnek. A napok között „átjárhatóságra” van lehetőség.

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat jelenti a gyermek számára.

Az összeállításánál ügyelünk arra, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására. A rugalmasság, az aktuális helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének merevségtől mentes szabályozása legyen. Heti ütemtervünket leggyakrabban egy-egy környezeti téma köré csoportosítjuk, feldolgozva az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző foglalkozási területeken keresztül.

A napirend és hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata.

3. 3. Személyi feltételek alakulása

Óvodai intézményegységünk 126 fő engedélyezett létszámmal működik

Óvoda dolgozói	Létszám/fő
Óvodapedagógus	65
Gyógypedagógus	4
Logopédus	1
Pszichológus	2
Pedagógiai asszisztens	10
Dajka	31
Konyhai dolgozó	9
Óvoda titkár	4
Összesen	126

Valamennyi csoportban két fő felsőfokú végzettségű, szakmailag jól képzett óvodapedagógus dolgozik. Munkájukat képzett dajkák, pedagógiai asszisztensek segítik, közülük néhány gyógypedagógiai asszisztens végzettséggel rendelkezik.

A logopédiai fejlesztést a pedagógiai szakszolgálat biztosítja a rászoruló gyermekek számára.

Speciális szakemberek

Az integrált csoportokban lévő SNI gyermekeket külön-külön, sérülésüknek megfelelően sajátos fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs eljárásokkal kell fejleszteni. Ezért szükséges, hogy gyógypedagógus irányításával, segítségével fejlesszük a gyermekeket.

Óvodai nevelőmunkánk kulcsszereplői az óvodapedagógusok. Jelenlétük fontos feltétel az óvodai nevelés egész időtartamára. Óvodapedagógusaink elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekeknek. A gondozás folyamatában is nevelnek, építik kapcsolataikat a gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését, együttműködve az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottakkal.

A migráns gyermekeknek lehetőséget teremtenek ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Az óvodapedagógusok a családdal való együttműködés során érvényesítik az intervenció gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Óvodáinkban érvényesül az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek széles körű módszertani szabadsága. Nevelőtestületünk tagjai – a hagyományok őrzése mellett – nyitottak az új ismeretek befogadására, képesek a megújulásra, az innovatív pedagógiai törekvések megvalósítására. Óvodapedagógusaink munkáját a széles körű módszertani szabadság jellemzi. **„Alkotói szabadság” addig érvényesül, míg a gyermekek érdekét nem veszélyezteti.**

Az óvodai és az egyéni érdekek összehangolásakor prioritást élvez a helyi óvodai program céljainak megvalósítása.

Akkreditációs képzések által folyamatosan bővültek és bővülnek a pedagógusi kompetenciák – fejlesztőpedagógia, informatika, környezetkultúra, zoopedagógia, egészséges életmód, vizuális nevelés, TSMT, Játék és tánc, Kompetencia alapú óvodai nevelés, Meixner dyslexia prevenció és redukációs módszer.

A belső képzések rendszere – nevelési értekezletek, munkaközösségi műhelymunkák – szintén erősítik az óvodai programunk céljainak és feladatainak megvalósítását, ahol a

pedagógusok megosztják egymással a személyes és szociális képességek fejlesztésével kapcsolatban szerzett módszertani tudásukat.

Az intézmény pozitívan viszonyul a felmerült ötletekhez, megvizsgálja azok beilleszthetőségét a fejlesztési folyamatokba.

Óvodapedagógusaink többféle módszertani segédanyagot készítettek és próbáltak ki.

Testületünk minden tagja arra törekszik, hogy a hozzánk járó gyermekek az óvodába lépés pillanatától kezdve szeretetteljes, családi, nyugodt, kiegyensúlyozott környezetben töltsék napjaikat. Nagy hivatásszeretettel és a szülői, fenntartói igények figyelembevételével végezzük felelősségteljes munkánkat.

Az Alapító okiratban felvállalt feladatok

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

- beszéd fogyatékkal diagnosztizált sajátos nevelési igényű gyermekek
 - mozgásszervi fogyatékkal diagnosztizált sajátos nevelési igényű gyermekek
 - enyhe értelmi fogyatékkal diagnosztizált sajátos nevelési igényű gyermekek
 - autizmus spektrumzavaros gyermekek
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek
 - egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem – magatartásszabályozási zavarral) diagnosztizált gyermekek
 - kiemelten tehetséges gyermekek
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

3. 4. Tárgyi feltételek alakulása

Óvodáink kerületi elhelyezkedése optimális.

Intézményeink épületei több mint 40-100 évesek.

A Patyolat utcai óvoda korszerű, felújított épület. A többi óvodánk épülete elöregedett, de folyamatosan karban tartott. A Molnár Viktor, Aulich, Bújócska óvodában több felújítást is végeztek (ablakcsere, mosdók felújítása). Három telephelyen (Manóvár, Bújócska, Tóth) nincs tornaszoba.

Óvodáink rendelkeznek a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételekkel. Az óvodák épületét, udvarát, kertjét, berendezéseit, úgy alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését lehetővé tegye mozgás és játékigényük kielégítését.

Óvodáink ápoltt, gondozott udvarral rendelkeznek. Az eszköznormából eredően, és szülői segítséggel, nagy hangsúlyt kapott az udvarok korszerűsítése, szépítése, egészségesebbé tétele. Természetes anyagokból készült játékok és mozgásfejlesztő eszközök kerültek telepítésre.

A csoportszobák berendezése átlagos. Az óvodapedagógusok igényességének, kreativitásának köszönhetően esztétikus, dekoratív, jól szolgálja a gyermeki tevékenységet. A felszereléseket, melyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető helyen és a gyermekek biztonságára ügyelve helyezük el. Díszítésben a természetes anyagok varázsát igyekszünk felhasználni.

A fenntarthatóság és a környezetvédelem jegyében óvodáinkban pályázati pénzekből igen gazdag „játékparkot” sikerült létrehozni. Csoportszobáink, tágas udvaraink alkalmasak a sok-sok tevékenység, játék, közös munka, fejlesztés megvalósítására.

Intézményeinket számítógéppel láttuk el. Minden óvodánk internetes hozzáféréssel is rendelkezik, ami megkönnyíti az intézmény harmonikus működtetését. Valamint rendelkezünk, „laptopokkal” CD lemezjátszókkal, ami szintén segítségünkre van a korszerű pedagógiai munkában. Így napi szinten használjuk a modern információfeldolgozási eszközöket a különböző tevékenységi formákban.

Az óvoda egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak, és lehetőséget teremt a szülők fogadására.

A program céljaihoz rendelt eszközrendszer

Óvodáink eszközellátottságát évről-évre tudatosan alakítjuk, fejlesztjük.

Szelektív hulladékgyűjtőkkel, komposztáló helyekkel szereltük fel, illetve fűszernövények ültetésével, madárodúk, madáretetők telepítésével járulunk hozzá a mai kor környezettudatosságot igénylő feladatainak megvalósításához.

A hiányzó helyiségek és azok felszerelései folyamatosan kerülnek kivitelezésre.

Intézményünkben a gyermekek fejlesztéséhez az alap eszköztár biztosítva van. Szükséges azonban az elhasználódott eszközök, felszerelések évenkénti folyamatos pótlása.

3. 5. Ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések

A közös ünnepelés nagy közösségformáló erő az óvodáinkban.

Az ünnepi élmények célja

A kisgyermek érzelmi, erkölcsi, értelmi, esztétikai, közösségi nevelése.

A közös ünnepelésre való készülődés során, a következő területeken kívánjuk a gyerekek fejlődését elősegíteni:

- közös alkotás öröme,
- kreativitás kibontakoztatása,
- ünnepek érzelmi átélése,
- természeti és társadalmi ünnepek megismerése,
- az ünnepi élmények által ismeretek bővítése, anyanyelvi nevelés,
- erkölcsi értékek átadása
- közösen átélt ünnepek közösségformáló hatása,
- érzelmi kötődés, hazaszeretet.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan feltételek megteremtése, amely során csodálattal figyelhetnek környezetükre, egymásra.
- Távlatok felállításával időérzékük fejlesztés.
- Az ünnepek köré olyan érzelmi hangulatot teremtsünk, hogy megérezzék, átéljék az adott ünnep hangulatát.

- Az egyes ünnepek előkészítésébe bevonni a gyermekeket és a szülőket.
- Az ünnepek körüli közös készülődés által a gyerekek fejlesztése.
- A csoportszobák díszítése mindig az adott ünnep hangulatának megfelelő

Ünnepeink, rendezvényeink

	Megnevezés	Korcsoport
Szent Mihály hava szeptember „Szeptemberi bőrigázás, földjeinknek mindig hálás.”	Szüreti hét - termésasztal készítés - termésekből játék készítés - szüretelés a közeli kertekben - mustkészítés - őszi táncház - szüreti bál	Minden korcsoport
Mindszent hava október „Októberben, ha hó, ha jég januárra nem jut elég.”	Állatok világnapja (okt.04.)	Minden korcsoport
Boldog asszony hava december „Hideg havas december, jó termést vár az ember.”	Mikulás	Az óvoda közössége által megválasztott formában. Minden korcsoport
	Karácsony	Az óvodapedagógusok által megválasztott formában. Minden korcsoport
Böjtelő hava február „Ha gyertyaszentelőn havaz, közel a tavasz.”	Farsang	Minden korcsoport
Böjtmás hava március „Ha böjtmás hava száraz, Szent György hava nedves.”	Március 15.	Megemlékezés az óvodapedagógusok által megválasztott formában. Minden korcsoport

	Víz világnapja (márc. 22.)	Minden korcsoport
	Húsvét	Minden korcsoport
Szent György hava április „Szent György napi eső kergeti a fagyot.”	Föld napja (ápr. 22.)	Minden korcsoport
	Apák napján	Csoportonként változó
Pünkösöd hava május „Májusi eső aranyat ér.”	Anyák napja	Minden korcsoport
	Madarak, fák napja (máj.10.)	Minden korcsoport
	Évzáró	Minden korcsoport
	Gyermeknap	Minden korcsoport
	Kihívás napja	Minden korcsoport

A lebonyolításhoz az óvodapedagógusok a gazdag ötlettárunkból (is) a csoport egyéni arculatának megfelelően szabadon választhatnak.

3. 6. Néphagyományörző tevékenység

A néphagyományörzés a Patyolat és Tóth István óvodánkban a tradicionális kultúra értékeire épül.

Hiszünk a hagyományok nevelő-, értékközvetítő-, a műveltségi hátrányokat kompenzálni tudó erejében. Fontosnak találjuk az értékek megőrzését, amely az alapját képezi magyarságunknak

A népszokások jelentős része a naptári évhez fűződik. Az évszakok változásához, napfordulóhoz, a természet örök körforgásához kötődik. A népi kultúrában az ember és a természet kapcsolata tükröződik vissza.

A sokszínű magyar műveltség megismertetése záloga az egészséges szellemi fejlődésnek, mert a tevékenységformák, elemek, szokások, gyermekkori elsajátításával egy gazdag világ nyílik meg a gyerekek előtt, ami egy életre szóló útravalót jelent.

A magyar nép hagyományaiból azokat próbáljuk kiemelni, melyek hozzánk közel állnak, és a gyermekekhez is közel hozhatók.

A hagyományos ünnepek, mint a karácsony, farsang, húsvét, nemzeti ünnep, és az év körös rendjéhez fűződő jeles napok, nagyszerű lehetőségei a közösségformálásnak, a családdal való együttműködésnek.

Ezek köré szervezzük óvodai életünket, így forr egységbe a természeti és társadalmi környezet, hiszen már óvodáskorban ez a két színtér veszi körül a gyermekeinket, ebbe nőnek bele, hagyományozódik rájuk és hagyományozzák a következő óvodás generációra.

A néphagyományörzés célja

- A gyermekek a néphagyományainkhoz ragaszkodó felnőttekké váljanak.
- A gyermekek harmonikus fejlesztése a néphagyomány ápolás eszközszerével.
- A gyermekekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása.
- A néphagyomány ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át.
- A népi hagyományok gazdag tárházából a gyermekek korának, érdeklődésének megfelelő, számukra örömteli ingereket adó és cselekvésre készítő elemek kiválogatása és azoknak a nevelésbe illesztése.

Az óvodapedagógus feladatai

- néphagyományörzés;
- helyi és a tágabb környezet hagyományaival való ismerkedés, múzeumlátogatás;
- népi motívumok gyűjtése;
- kirándulások szervezése városunk, környékünk megismerésére;
- népi dalos játékok, rigmusok, sport jellegű játékok felkutatása;
- népmesék, kiolvasók, parasztregulák gyűjtése;
- jeles napokra készülődés, ajándékkészítés;

Tevékenységi formák:

- játék,
- verselés, mesélés, szimbolikus szerepjáték,
- ének, énekes játékok, zenehallgatás,
- rajzolás, mintázás, festés, kézimunka,
- a külső világ tevékeny megismertetése,
- mozgás, mozgásos játékok;
- táncház;

3.7. Komplex esztétikai nevelés

Intézményünk Molnár Viktor tagóvodájában kiemelt szerepet kap a komplex esztétikai nevelés. Az esztétikai nevelés célja nem lehet más, mint a nevelés teljes folyamatáé: a személyiség formálása. Alkalmassá kell tenni a gyermeket – életkorának megfelelő szinten – arra, hogy az esztétikai élmények és az esztétikai jellegű tevékenységek segítségével fejlődjenek személyiségjegyei. Legelőször az esztétikai élményeken és tevékenységeken keresztül az esztétikai fogékonyságot kell kialakítanunk. Nem elegendő az esztétikumot csak észre vetetni, az óvodapedagógusnak a gyermekben ki kell formálnia az esztétikai elemző és értékelő-képesség elemi szintjét is, hogy a gyermek esztétikai élményei, tevékenységei tudatossá válhassanak. Célszerű, ha az óvodapedagógus a spontán feltörő vélemények alapjain igyekszik a hatásokat összegezni, értékelni, s egyben irányt mutatni. A tudatos esztétikai nevelés azonban nemcsak az esztétikum befogadására, átélésére készít elő, de a valóság állandó szépítésére és tökéletesítésére is. Ösztönzi a gyermekeket, eljuttatja őket az esztétikai alakító-képesség megfelelő szintjére.

Az esztétikai nevelés magába foglalja a gyermekek tágabb természeti és társadalmi környezetéről szerzett benyomásait, ismereteit is. A gyermek közvetlen környezetében találkozik először a hangok, illatok, színek, formák és a ritmus világával, az élővilág mozgásával, állandó változásával. Élményei, tapasztalatai, ismeretei ezekre az ingerekre épülnek, amelyeket az óvodai nevelés komplex módon épít be az esztétikai nevelésbe. A társadalmi hatásokat az óvoda kevésbé tudja befolyásolni, ezért azokra a nevelési és fejlesztési területekre helyezzük a hangsúlyt, melyeken belül az óvoda koncentráltan tud nevelő hatást kifejteni, igényességre nevelni.

Művészeti tevékenységek

Az alkotóképesség, az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a művészeti tevékenységek legfontosabb feladata. A művészet nem más, mint a világ megismerése sajátos nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül. A művészeti nevelés mindenekelőtt az egyéniség színeinek kibontakoztatását jelenti. A művészet ismerete, szeretete, esetleg valamely művészeti ág művelése, az egyetemes emberi kultúra megismerése már óvodáskorban elkezdődhet, amikor hihetetlenül nagy lehetőségei vannak a kreatív képességek kibontakoztatásának. Az óvodában a gyermeki alkotóképesség megnyilvánulásait elsősorban az oldott légkör, a szabadság és a mozgástér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő. Minél több alkalmat kell adni arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, ének-zenében, a bábozásban, a rajzolásban, a festésben, a mintázásban stb.

kifejezésre juttassák. A művészeti tevékenységek fogalma rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű. Ebbe a fogalomkörbe a mesélés, a verselés, az ének-zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás, a kézimunka éppúgy beletartozik, mint az esztétikus környezet kialakítása. A művészeti tevékenységek tehát nem egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, amelyeket a nap folyamán bármikor gyakorolhatnak a gyermekek.

3.8. Aulich utcai óvodánk kiemelten foglalkozik a mozgás fejlesztéssel

A mozgás tevékenység célja a gyermekek harmonikus mozgásának, testi képességeinek szabad kibontakoztatása, játékos formában. Célunk továbbá a gyermekek térbeli tájékozódó képességeinek, valamint a személyiség akarat tényezőinek fejlesztése.

Programunk mozgásos tevékenységeiben együttesen érvényesül a rugalmasság és a kötöttség.

Programunk szervez része a vízhez szoktató szervezett mozgásos tevékenység.

A heti-rendben egy nap kötött formában szervezünk kiemelt mozgásos tevékenységet.

Mindennap szervezünk mozgásos játékokat, melybe a láb- és testtartást javító torna elemeit prevenciós és korrekciós jelleggel építjük be.

Az ismertetett mozgáslehetőségeken túl a csoportok életmódszervezésében helyet kapnak a kirándulások, túrázások, séták, a közelebbi és távolabbi környezetben is.

A mindennapi mozgás során, a mozgásos játékok szervezésében az óvoda épületét körülvevő nagy füves udvar kínálta lehetőségeket a gyermekek edzésében maximálisan kihasználjuk.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítjük az irányított mozgásos tevékenységekkel. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására. A jól ismert, készségszintű feladatok gyakorlására a köredzést, mint az egyik leghatékonyabb foglalkoztatási formát alkalmazzuk.

3.9. Környezeti nevelés

- A Mézes tagóvoda a környezeti nevelést kiemelten „kezeli”, erre építve a fejlődést elősegítő tevékenységeket.

- A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).
- Az óvodai nevelőmunkánk tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
- A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.)
- A gyerekek nevelése az egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján a cselekvő, felfedező tevékenységszervezés módszerével zajlik.
- Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, erdei óvoda stb.)
- Az óvodában a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, a családdal való közvetlen kapcsolatban zajlik.
- Óvodánk kapcsolódik a települési, a tágabb környezeti színterek zöld jeles napi hagyományaihoz. (természet-ünnepek, egészségi jeles napok, madar-fák napja, a víz világnapja).
- Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozására. (Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! ne folyasd a vizet feleslegesen!)
- Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezése tükrözi a környezetbarát szemléletmódot, Az óvoda berendezését az egyszerűség, a takarékoság a praktikusság jellemzi, helyi sajátosságok figyelembevételével a természetes anyagok felhasználása érvényesül.

- A gyerekek által használt eszközöket vásárlásánál is prioritás a környezetbarát eszközök, játékok beszerzése.
- Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényrel, a természetsarokban a természet által adott „kincsekkel”. A gyermekek a munka tevékenységen belül növényápolási, állatgondozási feladatokat látnak el, az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.
- Az óvodánk udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől.
- Az óvodakertben a helyi lehetőségek figyelembevételével valósul meg a zöldséges- és virágoskert, a gyógy-és fűszernövény rész, a sziklakert, a kerti tó stb.
- A gyermekek kertgondozáshoz kerti szerszámokat használnak.
- Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játékanak. Udvari árnyékolók és ivókút, illetve a folyamatos vízáztató lehetőség biztosított. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhöz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.
- Az energiatakarékosság szem előtt tartása érvényesül a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül energiatakarékos izzók vannak a folyosókon, termekben a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. A fűtési rendszer környezetbarát. WC öblítők, hideg-meleg kevert csapvíz rendelkezésre áll.
- A levegő illatosítására gyógynövények használjuk. (nem használunk hajtógázos légillatosítókat).
- A szelektív hulladékgyűjtés biztosított az óvoda egész épületében (pl. papír, műanyag stb.), kivéve a veszélyes hulladékokat (pl. elem, olajos palack stb.).
- A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újrafelhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.
- Az óvoda működése során rontott (használt) papírok külön tárolóba kerülnek, a papír beszerzésekor az újra papír vásárlására törekszünk.

3.10. AZ SNI gyermekek óvodai nevelésének elvei, feladatai

Cél

- Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez.
- A gyermekek fejlesztése a számukra megfelelő területeken valósuljon meg.
- A gyermekeket a nevelés, fejlesztés ne terhelje meg.
- A fejlesztő foglalkozások váljanak az óvodai nevelés tartalmi elemévé.

Az óvodapedagógus feladatai

- Törekedjen a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközöket fogadtassa el és tanítsa meg használatukat.
- Fejlessze az egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat.
- Támogassa az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermekeket.
- Individuális módszereket, technikákat alkalmazzon.
- A pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat építse be a szervezett tevékenységekbe.
- Nevelési helyzetekhez alternatívákat keressen.
- Alkalmazkodjon az eltérő képességekhez, viselkedésekhez.
- Működjön együtt a különböző szakemberekkel, javaslataikat építse be a pedagógiai folyamatokba.
- Elakadás esetén kérje ki a gyógypedagógus véleményét, annak egyetértésével irányítsa a gyermeket a megfelelő szakértői bizottsághoz.
- Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít /Nkt. 45. § (2a) bek./.

A gyógypedagógus feladatai

- SNI gyermekek rendszeres fejlesztése a szakértői bizottság javaslata alapján.
- SNI gyermekek számára egyéni fejlesztési terv készítése.
- A gyermekek fejlettségi szintjének felmérése, a fejlesztési terv aktualizálása.
- Fejlesztő foglalkozások szervezése kiscsoportos és egyéni formában.
- Rugalmas szervezeti keret kialakítása az egyéni foglalkozások megvalósulásához.
- Sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák megválasztása, alkalmazása.

- Kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztéséhez.

A gyógypedagógus feladatai az együttműködés során

- Segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését.
- Javaslatot tesz módszerek, módszerkombinációk alkalmazására.
- Együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait.
- Segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában.
- Kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.
- Részt vesz a befogadó közösség felkészítésében.
- Óvodapedagógusokkal napi kapcsolattartás.
- Kapcsolatot tart a szakértői bizottságokkal, nevelési tanácsadóval.
- Kapcsolatot tart az utazó gyógypedagógusokkal, külső szakemberekkel.

A gyógypedagógus napi rendszerességgel egyéni, mikrocsoportos és frontális szervezésű foglalkozásokat tart az SNI gyermekek számára.

Az egyéni fejlesztések sérülés specifikusak, két nagy csoportból, mozgás- és értelmi fejlesztésből épülnek fel. Az egyéni fejlesztési tervekben a gyermekek egyéni fejlődéséhez igazodva, fejlődési ütemüket szem előtt tartva épülnek egymásra a feladatok, melyeknek tükrében jól nyomon követhetők a gyermekek fejlődési lépcsői.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a tevékenységekhez, önmagához mért fejlődése tekinthető.

Mozgásfejlesztés

Piaget szerint: „Az értelmi műveletek forrása a ténylegesen elvégzett motoros cselekvésben van.”

A mozgásfejlesztés ad alapot minden más terület fejlesztéséhez, ezért kell minden részletre kiterjedő fejlesztést végezni ezen a területen:

- nagymozgások (járás, futás, kúszás, mászás, csúszás, bújás, ugrás),
- egyensúly,

- koordináció,
- finommozgások,
- testséma,
- oldaliság, térirányok,
- testfelszín megtapasztalása,
- laterális dominancia.

Értelmi fejlesztés

Az óvodás életkort az élmény vezérelt, szemléletes gondolkodás jellemzi.

Az értelmi fejlesztésnek ezért mozgásból, cselekvésből, élményszerzésből kell kiindulnia.

Fejlesztési területek:

- megfigyelés,
- figyelem (különös tekintettel a szándékos figyelemre),
- érzékelés, észlelés,
- emlékezet (rövid-, közép- és hosszú távú),
- fantázia, képzelet,
- gondolkodási műveletek (analízis, szintézis, összehasonlítás),
- beszédfejlesztés.

3. 11. Óvodáink kapcsolatai

A szülő, gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.

A gyermek elsősorban a családban nevelődik. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Az óvoda folytatja és kiegészíti a családban megkezdett nevelési folyamatot, de annak szerepét nem veheti át.

„A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be /363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról1/b/”

Társadalmunk a gyermekek nevelésében a család alapvető felelősségét hangsúlyozza. Óvodai nevelésünk fő célja a gyermekek érdekeinek, kiegyensúlyozott fejlődésének a szem előtt tartása, elősegítése. Mindent meg kell tennünk a szülőkkel való jó kapcsolat kialakításának érdekében. Kiemelt feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés,

családgondozás, a gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása, az elsődleges prevencióra törekvés.

Különös figyelmet fordítunk a cigány kisebbségre és a sajátos nevelési igényű gyerekek sikeres integrálására.

A család irányába nyitottak és kezdeményezők vagyunk. A szülőket mindig egyenrangú partnerként kezeljük. Az óvodapedagógus és a szülők közötti kapcsolat bizalmi viszony, melynek tétje a gyermekek harmonikus együttnevelése. A családi házzal a kapcsolatunk stabil, kölcsönös elfogadáson alapul. Ilyen helyzetben a szülő könnyebben megnyílik és gátlások nélkül, beszélgetés szinten osztja meg velünk gondolatait, örömeit, gondjait.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Igyekszünk különféle lehetőségeket biztosítani, hogy a szülők is minél inkább magukénak érezzék gyermekük óvodáját, óvodai csoportját. Változatos programok szervezésével – amelyekben a hagyományok ápolására nagy hangsúlyt helyezünk - törekszünk a szülői közösség összekovácsolására.

A hagyománnyá vált programokon kívül minden évben felajánlunk néhány új közös tevékenységet, melyet a szülők évről évre igényelnek, hiszen ezeken, a programokon közvetlen, aktív betekintést nyerhetnek az óvoda mindennapi életébe és sokkal több lehetőség nyílik a kötetlen beszélgetésre.

Megnő a szülők felelősségérzete azáltal, hogy közvetlenül is megélik, megtapasztalják az óvodai életben az óvodapedagógusok felkészültségét és a gyermekük fejlesztésére tett erőfeszítéseket. Bővül pedagógiai, pszichológiai tájékozottságuk. Mintát látnak a nevelési helyzetek megoldására, elsajátíthatják az óvodapedagógusok attitűdjét.

Az együttműködés, együttes tevékenység során a szülők sok információt szereznek gyermekükről. A közös programok által érzelmileg gazdagodhatnak a gyerekek, a szülők, az óvoda dolgozói.

Együttműködés formái és lehetőségei

1. Ismerkedés az óvodával – nyílt nap

A beiratkozás előtt lehetőséget adunk leendő óvodásainknak és szüleiknek, hogy megismerjék óvodáinkat. Egy közös játékra invitáljuk a családokat, ahol

megismerkedhetnek az óvó nénikkel, az óvodai környezettel és az óvoda pedagógiai programjával.

2. Beiratkozás

A legtöbb szülő a beiratkozás során találkozik először az óvodával. Már a beiratkozásnál is igyekszünk megalapozni a majdani jó kapcsolatot.

A közvetlen, jó hangulatú, beszélgetés jellegű beiratkozásra elhívjuk a szülővel együtt a gyermekét is. A beiratkozás hivatalos része alatt a kisgyermeknek lehetősége nyílik a maga által választott játéktevékenységre. Biztosítjuk számukra, hogy betekintsenek a csoportok életébe és az ott zajló eseményekre.

3. Az új szülőknek az első tájékoztató szülői értekezlet – szülői megbeszélés

Programja: az óvodák bemutatása; tájékoztató az óvodák óvodai nevelési programjairól; a házirend ismertetése; beszélgetés az óvodai életünkről, játékos mindennapjainkról.

4. Beszoktatás/befogadás

A beszoktatás nem az óvodába kerülés első napján kezdődik, hanem már a beíratás előtti **nyílt napon**. A beszoktatás megkönnyítését segíti elő az a családlátogatás, amely a beíratást követően – a kisgyermek óvodába kerülése előtt - történik.

A felvételt nyert leendő óvodásaink szülei részére még a nyár folyamán közös **szülői megbeszélést** tartunk, ahol röviden bemutatkoznak az óvodapedagógusok, és a szülők megismerkednek az intézmény helyi programjával, házirendjével, valamint nevelési elveinkkel, nevelőmunkánkkal. Feltehetik kérdéseiket, érdeklődhetnek.

A nyári hónapokban és közvetlenül a tanév megkezdése előtt is lehetőséget adunk arra, hogy a **szülők a gyermekükkel belátogathassanak az óvodába** egy kicsit játszani, ismerkedni. Így ősszel már nem teljesen ismeretlen környezetbe hozzák gyermeküket.

A beszoktatásról a mi óvodáinkban nincs kialakult szabály. Rugalmasan a szülők igényeihez, körülményeikhez alkalmazkodva, a mi tapasztalataink és a gyerekekről szerzett első benyomások alapján a szülőkel közösen döntjük el.

Javasoljuk, hogy az első napokban ne töltsenek teljes napot itt az újonnan érkezők. Ha a szülő részéről mód van rá, akkor szoktassa kisgyermekét fokozatosan az óvodai környezethez, a közösséghez, az új szokásokhoz, normához.

5. Szülői értekezlet - szülői megbeszélés

Nevelési évenként kettőt tartunk. A szülők közös véleményalkotásának, javaslattételének fóruma. A gyermekeket, a szülőket, a csoportot és az óvodát érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat és esetleges problémákat beszéljük meg.

6. Fogadó óra

Évente 2, szükség esetén több alkalommal előre egyeztetett időpontban tájékoztatjuk a szülőket a gyermek egyéni fejlődéséről. Célja a személyre szabott információ csere, segítségadás, tanácsadás, javaslattétel, döntés-előkészítés.

7. Szülőkkel való személyes érintkezés a mindennapokban

Általában rövid, tömör információ cserét jelent a gyerekekről.

A speciális szükségletű gyerekeknél fontos a mindennapi – a gyermeket érintő – eredményekről, problémákról való állandó tájékoztatás mind a szülők, mind az óvodapedagógusok részéről. Fontos a szükségletekkel kapcsolatos információ.

8. Közös programok, ünnepek, ünnepélyek

Nagyon jó lehetőséget teremtenek a család és óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás megismerésére. A közös programok nemcsak az ünnepeket tartalmazzák, hanem kulturális eseményeket, játszó délelőttöket, barkácsoló délutánokat, családi napokat, gyermeknapokat, esetleg kirándulásokat, illetve ezekre való felkészüléseket. Fontosnak tartjuk, hogy ünnepeink minden esetben emelkedjenek ki a mindennapok közül. Nemzedékünknek fontos feladata a hagyományok, szokások megőrzése, ápolása.

9. Szülői Szervezet Képviselői

Egy-egy csoportban a szülői közösség képviselője, aki évente két alkalommal részt vesz a vezetőség által szervezett és megtartott értekezleten. Ott érdemben képviseli

az adott csoportba járó gyermekek szüleit, és vezetőség felé továbbítja véleményüket, javaslataikat.

Az értekezleten elhangzottakról informálja a többi szülőt.

Tevékenységeivel elősegíti az intézmény zökkenőmentes és eredményes munkáját.

10. Együttműködés írásbeli lehetőségei

Honlapunkon szintén tájékoztatjuk a szülőket az óvodáink színes programjairól, aktuális tevékenységeinkről.

A szülők beleegyezésével bizonyos információkat e-mailben is megosztunk egymással. Online zárt csoportokat hozunk létre, melyek lehetőséget adnak a tapasztalatcserére és véleménynyilvánításra.

Óvodai nevelésünk a családdal történő együttnevelésben teljesedik ki.

3.12. Társintézmények

Köznevelési Intézmények

- Általános iskolák
- Körzeti bölcsődék

Közművelődési Intézmények

- Csokonai Kulturális Központ
1153 Budapest Eötvös utca 64-66.
- Kikötő Ifjúsági Közösségi Tér
1156 Budapest Száraznád 5.
- Kozák téri Közösségi Ház
1154 Budapest Gábor Áron 58/c
- Pestújhelyi Közösségi Ház
1158 Budapest Szűcs István 45
- Újpalotai Szabadidő Központ
1157 Budapest Zsókavár u. 15.
- Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár XV/1 könyvtár
1153 Budapest Eötvös utca 8.

- Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár XV/3. könyvtár
1157 Budapest Zsókavár u. 28.
- Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár XV/4. könyvtár
1158 Budapest Szűcs István 45.

Egészségügyi intézmények

- óvodák orvosai, védőnői, és fogorvosai,
- 1. sz. gyermekklinika

Gyermekvédelem:

Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály / Szociális és Egészségügyi Osztály/ Család- és Gyermekvédelmi Csoport

- Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központ
- Fióka Gyermek- és Ifjúságjóléti Központ

Szakszolgálat és szakmai szolgálatok:

- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XV. Kerületi tagintézménye
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Székhelyintézmény és tagintézményei
 - 1077 Budapest, Izabella u. 1.
 - 1141 Budapest, Mogoródi út 128.
 - 1145 Budapest, Mexikói út 63-64.
 - 1149 Budapest, Fráter György u. 15-17.
 - 1116 Budapest, Kiskőrös u. 1.

Fenntartó

- Budapest Főváros, XV. kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat
Képviselő testülete

Gazdasági Intézmény

- Budapest Főváros XV. kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat
Gazdasági Működtetési Központ

Óvodáink kapcsolattartását a harmónia, a nyitottság, kezdeményezőkézség és a segítőkészség jellemzi. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK TEVÉKENYSÉG FORMÁI

4. 1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, mely mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul valósul meg. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A gyermek életmegnyilvánulásaiban sohasem különülnek el a különböző tevékenységek, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg.

Az óvodapedagógus feladatai

- A napirenden belül elsősorban a szabad játék érvényesülésének biztosítása.
- Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.
- A játékhoz szükséges csoportlégkör, hely, idő, és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, játékszerek biztosítása.
- Olyan helyzetek, megteremtése, melyek hatással vannak a játékra, elősegítik azt.
- Indirekt irányítással lehetőséget teremteni arra, hogy a gyermekek saját elgondolásait valósítsák meg a játékban, ezáltal segítve a kreativitásuk fejlődését, pszichikumuk erősítését
- A félénk, bátortalan gyermekek játékba való bekapcsolódásának segítése.
- A közös játék által a közösségi élet fejlesztése.
- Játékgyománnyok kialakítása, népi játékok megismertetése.
- A gyermekek játékának megfigyelése, a megfigyelési tapasztalatok felhasználása saját nevelési céljaink érdekében.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.

- Változatos játéklehetőségek megteremtése az udvaron és a csoportszobában.
- Elegendő szabadban használható játékszer biztosítása a gyermekek udvari játékanak tartalmassá tétele érdekében.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- A szociális kreativitás fejlesztése - magatartásmódok, együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, mások ötlete iránti nyitottság stb.

A sajátos nevelési igényű gyermekek játékra nevelése

- Fontos a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, hogy a gyermek biztonságban érezze magát.
- Biztosítsuk számukra az együtt játszást, együtt mozgást melyek során érdekes tapasztalatokat szerezhetnek.
- Az épek vigyázzanak sérült társaikra, és az SNI gyerekek is igyekezzenek alkalmazkodni társaikhoz.
- A játékra nevelés megegyezik az épeknél használt módszerekkel: játékhasználat megtanítása, fantázia, kreativitás fejlesztése.

A jó játék feltételei

- A gyermekek maguk döntenek arról, hogy mit és mivel szeretnének játszani. Biztosítjuk, hogy módjuk legyen a játékok közül válogatni, nézelődni, és végül a számukra legvonzóbb játéktevékenységbe belefogni.
- Szabadon választhatnak társakat a játékhoz. A szabad választás magában foglalja a félrehúzódnak, egyedüllét lehetőségét is. Ehhez a gyermeknek ugyanúgy joga van, mint ahhoz, hogy a hozzá közeledőket elutasítsa.
- A játékeszközöket szabadon birtokolhatják. Ennek a feltételnek a biztosításával az elmélyült, hosszan tartó játékot segítjük elő. Az otthonról hozott kedvenc játék birtoklása megegyezés tárgya legyen, így kialakul a gyermekekben az egyezkedés képessége.
- A csoportszobában való szabad rendezkedés, a kreatív tárgyhasználat segít kialakítani a gyermekben a szempontok figyelembevételének képességét, a szituációhoz való alkalmazkodást.

Tevékenységi formák:

- gyakorlójáték,
- szimbolikus-szerepjáték,
- konstruáló játék,
- szabályjátékok.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Alakuljon ki az együtt játszás igénye.
- Fogadják el társaik ötleteit, javaslatait.
- Alkalmazkodjanak a játék szabályaihoz.
- Legyenek kezdeményezők.
- Váljanak képessé tevékenységük közben az együttműködésre, problémahelyzetek megoldására, a kommunikációra.
- Ismerkedjenek meg különböző anyagokkal, szerszámok használatával, egyszerűbb technikai fogásokkal.
- Legyenek képesek bonyolultabb alkotásokat, építményeket készíteni.
- Ismert mesét szimbolikus szerepjátékban dolgozzanak fel.
- Fejlődjön emlékezetük, gondolkodásuk, figyelmük, manipulációs képességük, térbeli tájékozódásuk, vizuális és auditív felfogóképességük.

4. 2. Verselés, mesélés

Az irodalmi nevelés célja

A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, a biztonságos önkifejezés megalapozása, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmény nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, a világ megismerése, viselkedés minták átvétele, népünk kultúrájával való ismerkedés.

Az érzelmi biztonság megadásának az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek a rigmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével, a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak. A magyar népköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot adnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésre. A mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Az óvodapedagógus feladatai

- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- Nem teszünk különbséget a kezdeményezés és az elalvás előtti mese között.
- Nyugodt légkör biztosításával minden nap mesélünk, verselünk, napszaktól függetlenül.
- A meséken, verseken keresztül rávezetni a gyermekeket a természet szeretetére.
- Az irodalmi tevékenység gerincét a magyar népmesék és irodalmi alkotások képezzék, de ismertesse meg a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket is.
- Évszakokhoz, ünnepekhez, aktualitásokhoz igazítsuk a mesék, versek témáját.
- Biztosítjuk a gyermeknek a saját vers – és mesealkotást, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. Segítsük elő, hogy különféle eszközökkel el is játszassák a nekik tetsző meséket, verseket.
- Szeretessük meg a gyermekekkel a könyveket, tanítsuk meg őket a könyvekkel való helyes bánásmódra.
- A gyermekekkel multikulturális irodalmi élmények megismertetése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésével kapcsolatos feladatok

- Felhasználjuk a mozgás, játéktevékenység, beszéd, mese iránti érdeklődést fantáziájuk fejlesztésére.
- Differenciáltan foglalkozunk a beszéd fogyatékos, nyelvileg fejlesztendő gyerekekkel.
- Fontos a szerepléshez juttatás.
- A beszédre való figyelem felkeltése, játékos differenciálási gyakorlatokkal.

Tevékenységi formák:

- közös élmények szerzése,
- irodalmi művek hallgatása - mesék, versek, mondókák, verses mesék,
- kedvelt mesék, kitalált történetek elmondása, szimbolikus szerepjátása,
- anyanyelvi játékok,
- játékos mozgásos légző gyakorlatok, beszédszerveket fejlesztő hangutánzó gyakorlatok,
- hallást, beszédhallást fejlesztő játékok, improvizációs játékok,
- könyvek, folyóiratok nézegetése.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Várják, kérjék a mesét, szívesen hallgassák a folytatásos meséket, verses meséket, a mese szálait tudják összekötni, megjeleníteni.
- Szívesen éljenek a szimbolikus szerepjáték lehetőségeivel.
- Szívesen nézegessék a könyveket, vigyázzanak rá, meséljenek egymásnak.
- A nevelési év végére a megismert irodalmi alkotások közül jegyezzenek meg 10-14 gyermekmondókát, 6-7 verset, 15-20 mesét.

4. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai nevelés célja

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

Az óvodapedagógus feladatai

- Zenei érdeklődés felkeltése, zenei képességek - ritmus, éneklés, hallás, mozgás - fejlesztése és zenei kreativitás alakítása elsősorban a magyar néphagyományból vett ölbeli játékok, mondókák, népi gyermekdalok, dalos játékok segítségével, illetve igényesen válogatott népi, klasszikus és kortárs művészeti alkotások élményt adó előadásával.
- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése.
- Tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése.
- A dalanyag összehangolása a zenei feladattal.
- A művészi értékű, a gyermek számára pozitív érzelmi töltetű, hangszálainak, mozgásának, értelmi képességeinek megfelelő dalanyag kiválasztása.
- Jókedvű zenei légkör kialakítása.
- A fokozatosság elvének alkalmazása a zenei anyag feldolgozásában.
- A gyermek zenei élményhez juttatása, érzelmi nevelés különböző hangulatú dalok bemutatása során
- Éneklés ösztönzése.
- Zenei ízlés formálása.
- Esztétikai fogékonyság alakítása.
- Az éneklés, az énekes játékok és a zene megszerettetése.
- Szép, tiszta éneklésre szoktatás.
- A gyermekek játékos zenei alkotókedvének ösztönzése.
- A gyermekek közösségi élményekhez juttatása a közös énekléssel, zenéléssel, énekes játékokkal.
- A gyermekek ritmusérzékének és mozgáskultúrájának fejlesztése precíz, pontos példaadással, dicsérettel, buzdítással.

A sajátos nevelési igényű gyermekek zenei fejlesztésével kapcsolatos feladatok

- SNI gyermekek sérüléseinek figyelembevételével egyéni fejlesztésük gyógypedagógus közreműködésével.
- Szereplési, játék lehetőség biztosítása.
- Biztonságra ügyelés játék, mozgás közben.
- Építünk az ép gyermekek segítőkészségére, empátiás készségére.
- Figyelembe vesszük a gyermekek teherbíró képességét (időtartam).

- Hallási figyelem és a megkülönböztető képesség, beszédmozgások fejlesztése.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik.

Tevékenységi formák

- felnőtt játéka a gyermekekkel – ölbeli és páros játékok;
- mondókák mondása;
- éneklés, dalos játékok játszása;
- egyszerű, játékos táncmozgások gyakorlása a néptáncból vett elemek felhasználásával;
- változatos térformák alakítása;
- hallás- és ritmusérzék fejlesztő gyakorlatok végzése;
- hangszerek használata;
- zenehallgatás;

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Tudjanak mondókákat, hat hangterjedelmű dalokat.
- Szép szövegkiejtéssel énekeljenek.
- Tempójuk a természetes járásnak megfelelő legyen.
- Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül is tudjanak énekelni (pl.: dúdolva).
- Ismerjék a zenei fogalom párokat (magas-mély, halk-hangos, gyors-lassú, szünet), s ezeket alkalmazzák éneklés, mondókázás közben.
- Felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan is el tudjanak énekelni.
- Tisztán énekeljenek vissza változatos dallamokat.
- Váljanak érzékenyék a természet és a környezet hangjaira, figyeljék és különböztessék meg a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon, ritmushangszereken.
- Különböztessék meg az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, alkalmazzák a kettes lüktetést.
- Tudjanak egyszerű tánclépéseket.
- Alakítsanak térformákat.

- Egyszerű hangszereket önállóan használjanak.
- Tudjanak ünnepekhez kapcsolódó alkalmi dalokat énekelni.
- Törekedjenek a tiszta éneklésre.
- Ismerjenek fel dalokat kezdő, belső motívumról.
- Legyenek képesek dallambújtatásra.
- Vállalkozzanak egyéni szereplésre.
- Fogékonyak legyenek a szép befogadására.
- Jókedvű, örömteli zenélés, éneklés jellemezze őket.

A zenei képességfejlesztés, a zenei nevelés az óvodában Forrai Katalin: Ének az óvodában című könyve alapján történik, kiegészítve elsősorban népi mondókákat, játékokat, valamint multikulturális zenei anyagot tartalmazó igényes kiadványokkal.

4. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eleme a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

A vizuális nevelés célja

A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése.

Az óvodapedagógus feladatai

- Vizuális tevékenységre az egész nap folyamán lehetőséget biztosítani sokféle, változatos eszközzel.
- Minél több egyéni és közös élményt biztosítani, mely pontosabbá teszi a vizuális és művészeti bevéődést.

- Ábrázoló tevékenységre való igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- A gyermek tér- forma- szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segíteni a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képesség alakulását.
- Megismertetni a gyermekeket a különböző eszközök használatával, különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Építeni a gyermekek kíváncsiságára, megadni számukra a választás lehetőségét anyagban, témában, technikában, vagy mindháromban.
- Művészetre nevelés a népi és klasszikus, kortárs, multikulturális műalkotásokkal való ismerkedés által.
- Spontán ábrázolás támogatása, kötetlen ábrázoló tevékenységek szervezése.
- Megfigyelési, tapasztalatszerzési, tanulási lehetőségek, élmények biztosítása.
- Kézműves munkák bemutatása.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatos feladatok

- Figyelemmel kell lennünk a gyermekek teherbíró képességével, életkorával, fogyatékosságával.
- Fontos feladat a lépésről-lépésre való haladás, a bemutatás (különböző technikák).
- Tevékenységi vágy felkeltése, differenciált fejlesztés.
- Kreativitás, szem-kéz koordináció, finommotorika, tapintás, hallás, látás fejlesztése.
- Megfelelő hely és eszköz biztosítása (kényelmes, biztonságos ülés).

Tevékenységi formák

- Ismerkedés az anyagokkal - különféle papírok, festékek, gyurmák, fonalak, textilek, kréták, termékek stb.
- Képalakítás - rajzolás, festés, vágás, ragasztás, díszítés.
- Plasztikai munkák - gyurmázás, agyagozás.
- Nyomhagyás különböző eszközökkel és technikákkal.
- Papírhajtogatás.
- Építések, térbeli tapasztalatok szerzése - torony, kerítés, kuckó stb.

- Kézi munka.
- Díszítés, díszítő elemek alkalmazása a lehető legtöbb tevékenységi formában.
- Hagyományőrző, díszítőművészet technikái - szövés, nemezelés, agyagozás, különböző játékok készítése stb.
- Ismerkedés a műalkotásokkal, esztétikus környezet tárgyaival.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Élményeiket, elképzeléseiket, képzeleteiket - többnyire biztonsággal és örömmel - jelenítsék meg.
- Használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Formaábrázolásuk és színhasználatuk legyen változatos.
- Emberábrázolásukban jelenjenek meg a részformák, próbálkozzanak meg egyszerű mozgások jelzésével is.
- Tudjanak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.
- Önállóan és csoportokban is készítsenek egyszerű játékokat, kellékeket.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert változatos technikákat.
- Szívesen vegyenek részt környezetük díszítésében.
- Képzőművészetükben fejezzék ki élményeiket.
- Képesek legyenek a téralakításra, ismerjék fel a térbeli viszonyokat.
- Szívesen nézegessenek népi és műalkotásokat.

4. 5. Mozgás

A mozgás a gyermekek számára nélkülözhetetlen, semmi mással nem helyettesíthető és nem pótolható a testi és lelki fejlődésük során. A mozgás, hatással van a gyermek egész életére, növekedésére, testi és szellemi fejlettségére egyaránt.

Minden tevékenységi formában jelen van.

A mozgás hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához, és a gyermek személyiségfejlődéséhez. Kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-, ellenálló képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Felerősíti és kiegészíti a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el. A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának.

A mozgásfejlesztés célja

A gyermekek természetes mozgásának, testi képességeinek fejlesztése, a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgástapasztalatok bővítése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A tornát, játékos mozgás tevékenységeket, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve kell biztosítani.
- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése, igényné formálása az egyéni szükségletek figyelembevételével.
- Rendszeres mozgással egy egészséges életmód kialakítása.
- Sokoldalú mozgástapasztalat szerzése az alapvető mozgásformák gyakoroltatása által.
- A gyermekek nagy- és finom mozgásának, szem-kéz, szem-láb koordinációjának, testsémájának folyamatos fejlesztése.
- A gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának kialakítása, mozgáskultúrájának fejlesztése.
- Jó hangulatteremtés a mozgásos feladatok végzéséhez.
- Szükséges és elégséges szabály és normarendszer megtanítása.
- Spontán mozgáslehetőségek biztosítása.
- A nap folyamán adódó lehetőségek kihasználása a mozgásra.
- Egész nap biztosítani a gyerekek számára a megfelelő helyet és eszközöket - ugráló labda, labda, trambulín, gördeszka, egyensúlyozó eszközök stb. - a mozgásos tevékenységekre a csoportszobában - létszámtól és lehetőségektől függően: ha mozgásra alkalmas balesetmentes, biztonságos környezetet tudunk biztosítani - és az udvaron is.
- Biztosítani, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat.

- Segítse a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, és a személyiség akarati tényezőinek alakulását.
- Figyelembe venni az egyes gyermekek szükségleteit, képességeit, terhelhetőségét, egyéni sajátosságait.

A sajátos nevelési igényű gyermekek mozgásfejlesztésével kapcsolatos feladatok

- Gyermekek biztatása, motiválása, helyes módon segítése, hogy sikerét és örömét lelje a mozgás során.
- Hely és idő biztosítása az állandó mozgásra.
- Fontos, hogy minden pedagógus ismerje a káros mozgásformákat, tevékenységeket.
- Kiemelt feladat a térbeli tájékozódás, mozgáskoordináció és nagymozgások fejlesztése.

Tevékenységi formák:

- nagymozgások - járás, futás, ugrás, csúszás, mászás, kúszás;
- támasz-, függés és egyensúlygyakorlatok;
- gimnasztikai gyakorlatok;
- kéziszergyakorlatok;
- dobások, labdagyakorlatok;
- mozgásos játékok;

Módja:

- heti tervezett mozgás tevékenységi formák;
- mindennapi mozgás;
- játék tevékenységek;

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Növekedjen teljesítőképességük, állóképességük.
- Mozgásuk váljék összerendezettebbé, harmonikusabbá.
- Cselekvőképességük legyen gyors, mozgásuk kitartó.
- Fejlődjön testtudatuk tér és időtájékozódó képességük, alaklátásuk.
- Szeressék meg és igényeljék a mozgást.
- Tartsák be a szabályokat.

- Értsék meg az egyszerű vezényszavakat.
- Sajátítsák el a természetes mozgások elemeit.
- Legyenek képesek alkalmazkodni egymáshoz.
- Váljanak magabiztosak.
- Fejlődjön erkölcsi érzékük, alakuljon ki az egészséges versenyszellem.

A testnevelés foglalkozások törzs anyagát dr. Tótszóllósné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában című könyve képezi, melyet a kollégák az általuk elvégzett mozgásos továbbképzések anyagával helyettesíthetnek, kiegészíthetnek, illetve színesíthetnek.

Mindennapi mozgásos tevékenység

A tornára, a játékos mozgásokra, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységekre - csoportszobában és a szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában, - az óvodai nevelés minden napján, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. A mindennapi mozgásos tevékenység intenzív, változatos gyakorlásához megfelelő helyre és eszközre van szükség. Mindenkinek nagy gondot kell fordítani az alkalmazásra kerülő kézi és tornaszerek, berendezési tárgyak épségére, tisztaságára, valamint arra, hogy megfelelő számban álljanak rendelkezésre. Az eszközök előkészítése az óvodapedagógus, a gyermekcsoport és a dajka aktív együttműködésére ad lehetőséget. A jó eredmény eléréséhez azonban az óvodapedagógus és a gyermekek aktív közreműködése is elengedhetetlen. A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású, napi 5-35 perces testmozgás nem csak a kondicionálás és a koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is.

A mindennapi mozgásos tevékenység tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik. Ezeket kiegészíti néhány talajtorna elem, valamint a kézi szerekkel végezhető gyakorlatok. Természetesen ide tartoznak a testnevelési játékok is.

Az óvodapedagógus szabadon választhatja meg a mozgásos tevékenység 5-35 percének tartalmát. E tevékenység napirendbe illesztéséről szintén minden óvodapedagógus maga dönt. Célszerű a szabadban tartani, ilyenkor minden, ami az óvoda udvarán található - fák, bokrok, homokozók, mászóakák, játékeszközök stb. - felhasználhatóak a mozgásos tevékenység feladatainak megvalósításához.

Az óvodapedagógus feladatai a mindennapi mozgásos tevékenység megszervezésében

- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit.
- Változatos eszközök és a gyerekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi mozgás örömet jelentsen a gyermekek számára.
- 5-35 perces irányított mozgásos tevékenység kezdeményezése.

4. 6. A külső világ tevékeny megismerése

A környező világ iránti érdeklődésünk velünk születik. A természet az, ami a legközelebb áll az emberhez, s megfelelő alapot teremt a fejlődéshez. Cselekvéseink alapvető színtere és táptalaja.

Gyermekeinket felkészítjük arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk, mely elsősorban a valódi környezetben történik, ezért a komplex tevékenységek legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak.

A környezetvédelem kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex tevékenységek rendszerébe. Ennek megfelelően a természet – társadalom – ember komplex tevékenységek rendszere magába foglalja mindazt, ami a gyermekeknek támpontot nyújthat a környezetében meglévő törvényszerűségek, környezetvédelmi feladatok megismeréséhez, gyakorlásához. Pl.: az udvaron komposztáló létrehozása, szelektív hulladék gyűjtés, kiskonyhakert létrehozása feltételeinek biztosítása, madarak védelme (odú, etető), fűszernövények telepítése stb.

A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok. A környezet megismerése közben tapasztalatok birtokába is jutnak a gyermekek

Óvodai programunk célja

A gyermeknek segítséget nyújtunk, hogy a sokszínű világot megismerje, összefüggéseit megértse a maga egészében, és tanuljon meg harmóniában élni a környezetével.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét és védelmét.

A gyermekek érdeklődésükből fakadó aktív tevékenységük során, szerezzenek tapasztalatokat a közvetlen és tágabb természeti – társadalmi környezetről, annak formai, mennyiségi, téri viszonyairól és az így szerzett ismeretekkel segítsük őket abban, hogy életkoruknak megfelelően biztonságosan eligazodjanak, tájékozódjanak az őket körülvevő világban.

A környezet megismerése során matematika tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat, a tevékenységeiben alkalmazza.

Alakuljon a gyermek ítéelőképessége, fejlődjön tér - sík - és mennyiségi szemlélete.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan feltételek megteremtése, változatos tevékenységek szervezése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben.
- Megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, a helyi hagyományokkal, és szokásokkal.
- Felhívni a figyelmet annak értékeire, szépségeire és védelmére.
- Lehetővé tenni a gyermekek számára a természetben való tevékenykedést, vizsgálódást, kísérletezést a természettel kapcsolatos megfigyeléseket, tapasztalatok gyűjtését.
- Spontán és szervezett formában biztosítani a feltételeket - téma, hely, idő, eszközök - a megismerési tevékenységhez.
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- Építeni a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, tevékenységi és megismerési vágyára.
- A gyermekek tapasztalataira, élményeire, emlékeire támaszkodva új ismereteket nyújtani, illetve a már meg lévőket mélyíteni, rendezni.
- Elősegíteni, hogy a gyermekek maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit
- A témák válogatásánál igazodni lakóhelyünk, környezetünk sajátosságaihoz, óvodánk, csoportunk arculatához.
- Elősegíteni a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A gyermekek fejlettségének megfelelő differenciált feladatokat adni.
- Biztosítani a csoportszobában élősarok létrehozásának feltételeit.

- Segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
 - A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése.
 - Az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása komplex formában.
 - Minél több alkalom, idő, hely, eszköz biztosítása a gyermekek spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésére.
 - Figyelve a gyermekek érdeklődését, képességeit, előkészíteni és megtervezni az egyénre szabott fejlesztési területeket.
 - Minél több érdekes problémahelyzet létrehozása, ezzel készítve a gyermekeket a logikus gondolkodásra.
 - Építeni a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, problémamegoldás iránti igényére.
 - A helyes módszerek megválasztása a fejlődés optimális biztosítása érdekében.
 - Az önálló problémamegoldás fejlesztése játékban, cselekvésben való megoldással.
 - Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
 - A matematikai kifejezések tudatos alkalmazásával a gyermekek aktív és passzív szókincsének bővítése.
 - Felismertetni a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térbeli viszonyokat, így elősegíteni a gyermekben az önálló gondolkodást, önálló véleményalkotást, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatos feladatok

- Minél több tapasztalatot szereztessünk testükről, testsémájukról.
- Minél több ismeretet szerezzenek önmagukról és környezetükről.
- Törekedjünk arra, hogy a gyerekek is képesek legyenek megfogalmazni élményeiket, benyomásaikat.
- Fontos a pedagógus példaadása.

- Lehetőség szerint minden érzékszervükkel tudják elvégezni a megfigyeléseket. Ehhez teremtsük meg a feltételeket.
- Megfigyelőkészség, együttműködő készség, kitartás, feladattartás fejlesztése.
- Változatos, differenciált feladatadás.
- Kellő idő biztosítása a gyakorlásra.
- Sérülés típusához és mértékéhez igazodó egyéni fejlesztés.
- Egyéni bánásmód.

Tevékenységi formák:

- séták, kirándulások,
- folyamatos és alkalmi megfigyelések,
- kísérletezések, vizsgálódások,
- szimulációs játékok,
- beszélgetések,
- játékos tevékenységek,
- gyűjtések,
- növény és állatgondozás,
- személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, összemérése és számlálása a tevékenységekben, spontán helyzetekben,
- mérések, becslések,
- tapasztalatok szerzése a geometria körében - pl: építkezésekkel, síkbeli alakzatokkal stb.,
- tájékozódás térben,
- téri irányok megismerését segítő játékok.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Elemi ismeretekkel rendelkezzenek önmagukról és környezetükről.
- Tudják nevüket; lakcímüket; szüleik foglalkozását; ismerjék fel a napszakokat; ismerjék és gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismerjék szűkebb lakóhelyüket; a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; ismerjék fel az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Jussanak előbbre az önálló tapasztalatszerzésben, véleménynyilvánításban.
- Fejlődjön kommunikációs készségük.

- Váljanak képessé elemi problémák felismerésére és megoldására
- Ébredjen fel bennük a felfedezés, a tudás, az alkotás öröme.
- A közös tevékenységek során teremtsenek kapcsolatot társaikkal, legyenek türelmesek, erősödjön akaratuk, önfegyelmeik
- A környezet megismerése során alakuljanak ki a gyermekekben a kulturált, biztonságos életvitel szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi és erkölcsi viszonyok.
- Ismerjék a viselkedés alapvető szabályait.
- Alakuljanak ki azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Motiválja őket a környezettudatos gondolkodás.
 - o Alakuljanak ki a gyermeknek elemi mennyiségi ismeretei.
 - o Fejlődjön a gondolatok tevékenységgel és szóval történő kifejezésének képessége.
 - o Jussanak előbbre az önálló tapasztalatszerzésben.
 - o Tudjanak és merjenek véleményt mondani, kérdezni.
 - o Az óvodapedagógus kérdéseit értsék meg, képesek legyenek utasításait követni.
 - o Mondják el önállóan is saját gondolataikat matematikai jellegű helyzetről, problémáról.
 - o Legyenek képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére.
 - o Fejezzék ki összehasonlításaikat szóban is.
 - o Értsék meg és használják helyesen a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat - hosszabb, rövidebb, több, kevesebb stb.
 - o Legyen kialakult számfogalmuk.
 - o Legyenek képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.
 - o Fejlődjön térben való tájékozódásuk, különböztessék meg az irányokat, tudják követni azokat.
 - o Értsék és használják helyesen az irányokat, illetve a helyzeteket kifejező névutókat.

Az óvodáskor a legalkalmasabb arra, hogy megtanítsuk a gyermeket rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben rejlő jóra és szépre, valamint azok tiszteletére és megbecsülésére és óvására.

4. 7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztésünk fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység. A szocializáció egyik hatékony formája a munka, mely az óvodás korban munka jellegű tevékenységekben fejeződik ki.

A munka önként, azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos eszköze.

A közösségi kapcsolatokban a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést igényel.
- A munka jellegű tevékenység folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.
- A munkajellegű tevékenységek megszerettetése, az elvégzett munka megbecsülésére nevelés.
- A munkavégzéshez szükséges helyes attitűd kialakítása a gyermekben.
- Megteremteni a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört.
- Biztosítani az önálló választás lehetőségét a felkínált lehetőségek közül a gyermekek számára.
- Elfogadható munkalehetőségeket kell biztosítani.
- Megtanítani a gyermekeket a feladatok elsajátítására, elvégzésére.
- Megismertetni velük az adott munka alapfogásait, azok sorrendjét.
- Biztosítani a munkatevékenységekhez szükséges, a gyermekeknek megfelelő, biztonságos munkaeszközöket.
- Lehetőséget adni az eszközök célszerű használatának megismerésére, önálló munkavégzésre.

- Biztosítani a munka állandóságát és folyamatosságát, mely a pozitív értékeléssel is a személyiség fejlődést támogatja gyermekeinkben.
- Figyelembe venni az egyes gyermekek egyéni sajátosságait, szükség szerint segítséget nyújtani.
- A munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok alakítása.
- Kialakítani a gyermekek igényét az eszközök rendben tartására.

A sajátos nevelési igényű gyermekek munka tevékenysége

- Csak olyan munkafeladatot végezzenek, amelyek megfelelnek életkori és fejlettségi sajátosságaiknak.
- Ha pozitív élmények érik, érzi munkája fontosságát, akkor szívesen végez egyszerű feladatokat (önkiszolgálás, másokért végzett munka).
- Meg kell tanítani Őket a munkafogásokra, a sorrendiségre.
- Ne végezzünk el helyettük semmilyen tevékenységet, amelyre önmaguk is képesek.
- Kellő időt és gyakorlást biztosítsunk a feladatok elvégzésére.

Tevékenységi formák:

- önkiszolgálás,
- segítség az óvodapedagógusnak,
- segítség a felnőtteknek,
- alkalmoszerű munkák, egyéni megbízatások,
- elvállalt naposi vagy egyéb munka,
- környezet, növény- és állatgondozás - az óvodapedagógus által megválasztott formában.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek sajátítsák el azokat a jártasságokat, készségeket, amelyek a társas együttélés fenntartását szolgálják.
- Önkiszolgálás során tanulják meg azokat a fogásokat, melyek az egyéb munkajellegű tevékenységek elvégzésére alkalmassá teszik őket.
- Naposok önállóan tevékenykedjenek.
- Vegyenek részt a csoportszoba díszítésében, rendezésében.
- Vigyázzanak a környezetük rendjére.

- Segítsenek a kisebb hibák kijavításában.
- Vegyék észre, hogy hol tudnak segíteni a felnőtteknek, társaiknak.
- Szívesen segítsenek a környezet, növény- és állatgondozásban.
- Ismerjék a szerszámok, munkaeszközök használatát, tárolási helyét.
- Tudjanak és szeressenek együtt tevékenykedni

4. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodáskorban a tanulás folyamatos, nagyrészt utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, és amelyet a nevelés szerves részeként kell kezelnünk. Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Kiindulópontnak kell tekintenünk, a természeti, társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat, ezeket kell megértetni, feldolgozni, rendszerezni.

A tanulás célja

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése – az attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire. Az óvodapedagógus felhasználja a gyermekek mérési és értékelési eredményeit a mindennapos óvodai tevékenységekben. Programunkban a műveltségterület hagyományos foglalkozási ágakra tagolódik, az óvodapedagógusoknak szakszerűen kell összeválogatni a különböző területekről származó megfelelő tanulási tartalmakat, melyek tevékenységközpontúságra épülnek

Célunk olyan készségek és képességek kialakítása, melyek révén az érzelmileg motivált cselekvő gondolkodás szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodás szintjére. A differenciált bánásmód biztosításával a részképesség lemaradások korrigálása, fejlesztése, valamint a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek kibontakoztatása.

Hat-hét éves korra a testi, lelki, szociális érettség elérése, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

Az óvodapedagógus feladatai

- A PDCA ciklus (tervezés, megvalósítás, ellenőrzés, értékelés) során a tervezett és megvalósított tevékenységek közötti különbség mérése, ellenőrzése és értékelése az önértékelés során. A ciklus újbóli indulása esetén az előzőekben szerzett tapasztalatok szolgálnak kiindulásként.
- A gyermekek játékát megfigyelni, s felhasználni azt saját nevelési céljaink elérésére, személyre szabott pozitív értékeléssel.
- A gyermekek ismereteinek tapasztalatának megalapozása, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákkal.
- A cselekvéses tanulás által a gyermekek jártasságainak, készségeinek és képességeinek kialakítása, fejlesztése az egyéni adottságainak megfelelően. - különös jelentősége van a tér érzékelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a tér tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak és ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése a játékon keresztül.
- A gyermek önállóságának, önfegyelmének, figyelmének, kitartásának, feladat- és szabálytudatának, feladattartásának, munkatempójának fejlesztése.
- A gyermekek tehetségének, hátrányainak felismerése, játékokkal, differenciált feladatokkal e területek fejlesztése. Szükség esetén speciális szakemberekhez irányítani a szülőket.
- A lemaradt gyerekeknél visszatérünk arra a szintre, amelyet már biztosan elsajátított.
- Ügyelünk a gyermekeket körülvevő légkörre, amely a gyermekek személyiségét fejleszti.
- A tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakozását.
- Figyelünk kellő terhelés, pihenés, - relaxálás – arányára.
- IKT eszközök széles körű használata a különböző tevékenységi formákban.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyerekek megszokják a foglalkozások rendjét.
- Kialakul a gyerekek szándékos (akaratlagos) figyelme.
- A gyerekek képesek lesznek megadott szempontok szerint önálló megfigyeléseket végezni.

- Képesek lesznek a különböző összefüggések önálló felismerésére.
- Kialakul bennük az igény a kapott feladat sikeres megoldására.
- Megkezdődik az önellenőrzés képességének kialakulása.
- Az együttélési szabályokat, normákat a tanulás során is használni fogják.
- Kialakul erkölcsi ítéletalkotó képességük.
- Egyéni élményeiket, tapasztalataikat szívesen mondják el.
- A feladatok megoldásánál használják a problémamegoldó gondolkodást.

Az óvodai tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségeinek biztosítása, kreativitásának erősítése, melyet az óvodapedagógus a megfelelően megválasztott módszerekkel segít elő.

Az óvodában lehetséges tanulási formák:

- az utánzásos minta és modellkövetés,
- magatartás és viselkedéstanulás - szokások alakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki élményekre épülő a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés felfedezés komplex módon, mely a valóság teljes egységét tükrözi,
- gyakorlati sokoldalú cselekvéses tanulás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban megvalósuló tanulás játékos módon,
- a gyerekek közösen gondolkodva, egymást segítve, együtt jutnak el a feladat megoldásához.

A tanulás ebben az életkorban a gyermekek önkéntelen figyelmére, a cselekvésben való gondoskodásra, az alkotó képzeletre épít, figyelembe véve a gyermek önállósági vágyát és játékosságát egyaránt.

Fontos, hogy a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, óvodai és óvodán kívül szerzett élményeire építve irányítsuk a megismerést, fejlesztés folyamatát. Sok-sok cselekvéssel, mozgással, tevékenykedtetéssel biztosítjuk a sokoldalú érzékelést.

Arra törekszünk, hogy kialakuljon az a légkör, amelyben a gyermek minél természetesebben, szorongások nélkül és érdeklődéssel fejti ki tevékenységét.

Az óvodai tevékenységek, műveltségi területek egymással szoros összefüggést mutatnak a gyermek gondolkodásában, így lehetővé válik a területek átjárhatósága, egymáshoz illesztése és komplexen kezelése.

Legalkalmasabb erre a játék. A játéktevékenységek közben ismereteket szereznek és gyakorolják is azokat a különböző helyzetekben, így teljesítmény kényszer nélkül tudnak feladatokat megoldani, gyakorolni.

Fontos a gyermek érdeklődésének kíváncsiságának, gondolkodás örömének felkeltése, ébrentartása, melynek kielégítésére a kötetlenség nyújt lehetőséget.

Az óvoda gyermek számára a játék tehát a legalkalmasabb keret, melyben az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődésükhöz szükséges differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerét. Ez a tevékenységi forma a pedagógustól megkívánja, hogy ismereteit folyamatosan bővítse. Tudatosságot, önállóságot, nagyobb szervezési készséget és nagyfokú kreativitást kíván.

Kötetlen tevékenységi formák alkalmával a kisebb létszámból - mikrocsoportos tevékenykedtetés - adódóan nagyobb lehetőség nyílik az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás megvalósítására, a gyermek fejlődési ütemének figyelembevételére.

Kiscsoporttól kezdve nagy hangsúlyt fektetünk játékidőben, a kisebb csoportokban való tevékenykedtetésre annak érdekében, hogy középső csoport év végére, nagycsoportra kialakuljon a mikrocsoportos munkaformához szükséges munkafegyelem, az önálló cselekvéses tanulás, s hogy megszokják a halk beszédet és szükség szerint a türelmes várakozást.

A kötött tevékenységi formák alapelve a játékoság, az élményt adó, oldott légkörben való sokoldalú cselekedtetés.

5-7 évesek esetében fontosnak tartjuk a csoporthelyzetben kialakult önfegyelmet, szándékos figyelmet, kitartást, feladattudatot és feladattartást. Figyelnünk kell a távol maradó gyermekekre.

Az elkezdett tevékenységek akár több napon keresztül is folytathatók

Ügyelünk arra, hogy a témakörökhöz kapcsolódó tevékenységekből ne maradjon ki egy gyermek sem.

A pedagógus joga és feladata, hogy csoportja ismeretében kötött, vagy kötetlen szervezeti keretek között tartja-e tevékenységi formákat. Szakítani kell az eddigi merev keretek

alkalmazásával. - pl.: direkt módszerek, frontális foglalkoztatási forma túlsúlya, körbeültetés.

A személyes és szociális képességek fejlesztésének mozzanatai:

- anamnézis,
- fejlettségmérés,
- fejlesztési terv,
- korrekció.

Ezek a mozzanatok nyomon követhetők az intézmény dokumentumaiban.

Alapelvek a tanulási folyamat értékeléséhez

Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, kimunkálása, ehhez adekvátan szervezzük a tanulási folyamatot, amelynek értékelésénél alapelvek:

- differenciált értékelés,
- pozitív megerősítés,
- kompenzálás.

A gyermeki teljesítményeket folyamatosan követjük, dokumentáljuk, elemezzük – az évek távlatában szemlélve is – majd szükség szerint fejlesztési tervet készítünk.

Testületünk közös felelőssége, hogy a gyerekeknek lehetőséget adjunk a mélyen bennük rejlő vágy valóra váltására, hogy örömmel cselekedve növekedjenek, eközben teljesebben éljék és ismerjék meg önmagukat és a világot, és az óvodáskor végére hat-hét éves korra elérjék az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

5. KIEMELT FIGYELMET ÍGÉNYLŐ GYERMEKEK

5. 1. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése

Az ingerszegény, alacsony szellemi mikrokörnyezetben, családban, elmaradott, szociokulturális rétegekörnyezetben felnövő gyerekek óriási hátrányban vannak azokkal szemben, akiket születésüktől fogva meleg, védő, segítő emberi közösség és ösztönző kulturális légkör vesz körül.

A részképesség zavarok, a magatartási problémák hátterében nagyon sok esetben elégtelen környezeti hatások állnak. A szociálisan hátrányos helyzetű családokból jött gyerekeknek ilyen tekintetben potenciálisan nagyobb az esélyük arra, hogy fejlődésük menetében pszichés, vagy az előbb említett problémák bármelyike felmerüljön.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelésének célja

- esélyegyenlőség, egyéni bánásmód növelése, az egyenlő hozzáférés biztosításával a hátrányok csökkentése,
- egyéni szükségleteiknek megfelelő szociális fejlesztése,
- iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérése.

Halmozott hátránnyal küzdő gyermekek számára speciális feladataink

- személyiségfejlesztő – testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlesztés,
- tehetséggondozás,
- felzárkóztató programok szervezése.

Céljaink és feladataink teljesülése érdekében elsődleges kötelességünknek tartjuk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatását.

Ennek érdekében a családokkal való kapcsolattartásunkat még szorosabbá és intenzívebbé tesszük. A szülőkkel való együttműködés, a család és óvoda harmonikus kapcsolata, a kölcsönös tiszteletadás a lemaradások ellensúlyozását eredményezi.

Szükségessnek tartjuk, hogy a gyermekek már hároméves korban bekerüljenek az óvodáinkba, és ott minél több időt töltsenek. Így nagyobb esélyük van az ismeretek elsajátítására, a hátrányok leküzdésére.

Szervezési feladataink

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratkozásának támogatása, valamint a minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása érdekében szükség esetén kapcsolatot kezdeményezünk a társintézményekkel, e területen működő civil szervezetekkel stb.
- Beiratkozáskor fokozottan figyelünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felvételére és lehetőség szerinti arányos elosztására az óvodai csoportok kialakításánál.
- A gyermekek minél kevesebb óvodai hiányzása érdekében alkalmazzuk a meggyőzés pedagógiai módszerét.
- Az óvoda 12 órás nyitvatartási idejében növeljük a szülők munkavállalási esélyeit.

Pedagógiai munka kiemelt területei, pedagógiai eljárásaink

- Részletes anamnézis felvétele, a szociális helyzet feltérképezése (vezető, és érintett pedagógus).
- Tudatosan tervezett folyamatos és rendszeres tervező és megvalósító pedagógiai munkával segítjük (amely nyomon követhető az intézményi dokumentumokban):
 - a szeretetteljes légkörben az intézményes nevelésbe való beilleszkedést, az elfogadást és együttműködést,
 - a szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédészlelés és beszédmegértés fejlődését,
 - ismeretátadási folyamatainkba beépítjük a multikulturális nevelést, ezzel a társadalmi tudatos fejlesztését kívánjuk elérni,
 - pedagógiai módszerünk megválasztásakor fokozottan figyelünk, illetve figyelembe vesszük az egyéni érdeklődési területeket, kezdeményezéseket, az egyéni fejlődési ütemet, a fejlettségmérés eredményei alapján felülvizsgáljuk, és szükséges esetén korrigáljuk a terveket.

Gyermekevédelemmel, az egészségügyi ellátással, a szociális segítségnyújtással kapcsolatos együttműködési munkáink

- A rendszeres szűrővizsgálatok alkalmával felhívjuk a szülők figyelmét az esetleges problémákra, a szükséges szakmai vizsgálatokra.

- Szülői értekezletek – megbeszélések témái közé beépítjük, az egészségügyi, illetve szakmai szolgáltatók által biztosított ismeretnyújtás és tanácsadás lehetőségét a szakemberek bevonásával. - pszichológus, fejlesztő pedagógus, orvos, védőnő, dietetikus stb.
- Lehetőséget teremtünk a gyermekjóléti szolgáltatások igénybevételére.

Célunk, hogy a gyermekjóléti szolgálat, védőnői hálózat, szakmai szolgáltatókkal való együttműködés eredményeként az esélyegyenlőségi és pedagógiai célok megvalósuljanak. Közös munkánk, erőfeszítésünk hozzásegíti a családokat és a gyerekeket a hátrányok csökkentéséhez.

Óvoda – iskola átmenet támogatása

- Fokozott hangsúlyt fektetünk a mérés eredményeinek és az abból adódó feladatoknak a figyelembevételével:
 - a motivációra,
 - minél sokoldalúbb ismeretszerzési lehetőség, gyakorlás biztosítására,
 - fokozatos időintervallum növelésével segítjük a figyelemkoncentráció növekedését,
 - tudás és alkotásvágy kialakítására, erősítésére a pozitív megerősítés módszerével.
- Szülői értekezleten – fogadó órán tanácsadással segítjük a szülőket a gyermekük számára legmegfelelőbb iskola kiválasztásában.
- A gyerekek számára iskolalátogatást szervezünk.
- Az iskolával való kapcsolatot fenntartjuk, az iskola első évében a tanítókkal információt cserélünk.

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- Az óvodába való beilleszkedés megkönnyítése érdekében a szülőkkel egyéni beszélgetést kezdeményezünk a beszoktatásról.
- Minden szülővel személyes, közvetlen bizalomra épülő kapcsolatot alakítunk ki:
 - hogy megismerjük a gyermek szociális háttérét,
 - hogy megismerjük a családok szokását, értékrendjét,
 - hogy a szülők bizalommal forduljanak az óvodapedagógushoz,

- hogy bekapcsolódjanak a helyi közösségi életbe,
 - hogy közös rendezvényeinken minél többen vegyenek részt.
- A szülők gyermekük fejlődésével kapcsolatos tájékoztatása érdekében, egyéni fejlesztőlapot vezetünk. Ennek eredményeiről évente 2x –ha szükséges többször, folyamatosan – fogadóóra keretében adunk felvilágosítást a szülőknek.

Az óvoda családias, segítő légköre, az óvoda és a család pozitív kapcsolata, együttműködése megfelelő alapot biztosít a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek sikeres fejlesztéséhez.

Fejlesztéseink során „Az óvodáskor fejlesztőjátékai” és a munkaközösségünk által kidolgozott „Gyakorlati útmutató és segédanyag az óvodáskorú gyerekeknél leggyakrabban jelentkező részképesség – gyengeségek korrigálásához” átdolgozott, kiegészített kéziratot használjuk.

5. 2. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

5. 2. 1. Sajátos nevelési igényű gyermekek

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés céljait, minden esetben a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

Cél

- Harmonikus, nyugodt óvodai környezet megteremtése, melyben biztosított a gyermekek integrált nevelése, esélyegyenlősége.
- a gyermekek életminőségének javítása, a társadalmi beilleszkedésük segítése,
- a fogyatékosságból adódó hátrányok csökkentése
- a gyermekek közötti különbözőség elfogadásának természetessé válása

Általános feladatok

- A napi tevékenységekbe a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatását segítik elő.
- Az egyéni fogyatékból fakadó, hiányzó vagy sérült funkció helyreállítása, új funkció kialakítása.
- Az ép funkciók bevonása, a hiányzó pótlása érdekében, a különböző funkciók egyensúlyának kialakítása.
- Speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

Feladatok

Anamnézis, szakvélemények feltérképezése, szakértői konzultáció alapján az egyéni fejlesztési terv kidolgozása.

Integrált nevelésből adódó pedagógiai feltételek biztosítása

- Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Egyéni szükségletekhez igazodóan, speciális segédeszközök használatára, elfogadására, következetes használatára, megóvására nevelés
- Kompenzációs lehetőségek körének bővítése, a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciált működésének tudatos fejlesztése
- Kiemelkedő teljesítményre képes területek felismerése.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása, az egyéni foglalkoztatás megvalósításához
- Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítők, tájékoztatása a sajátos nevelési szükségleteiről a gyermekek befogadásához.
- A szülők megfelelő tájékoztatása, együttműködés a családdal.

A tevékenységet meghatározó tényezők; a fogyatékból, típusa, súlyossága, a speciális ellátás kezdetének ideje, az életkor, a meglévő ismeretek alapján

- A kognitív funkciók, (vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés).
- Motoros képességek, (alapmozgások, mozgáskoordináció, egyensúly).
- Beszéd és nyelvi képességek fejlesztése, (nonverbális, verbális kommunikáció, beszédindítás, beszédmegértés stb.).

- Játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása.
- Szociális kompetenciák kialakítása, a fogyatékoság függvényében, más-más hangsúlyt kap.

Autizmus spektrumzavaros gyermekek

A fejlesztés során használjuk az **Óvodai program autizmussal élő gyermekeket nevelő óvodák számára (Autizmus Alapítvány 2007).**

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (szakszolgálat, utazó-gyógypedagógus). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, óvodánk sajátos teendőinek ellátásának tervezésére, folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

b) A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján - szükség esetén - eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, problémamegoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,

- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

c) A gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező - gyógypedagógiai tanár/terapeuta - az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.

Beszéd fogyatékos gyermekek

Beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejllettségű gyermek szenzoros, motoros, vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyskalkulia, súlyos orrhangzóság stb.) miatt eltérően fejlődik.

Az akadályozottság megmutatkozhat, beszédhangok ejtésében, beszédészlelési, megértési zavarokban, beszédritmus sérülésében, a beszédhelyzetek tartós háritásában, megtagadásában, ill. általános beszédgyengeséggel együtt járó részképesség kieséssel. A diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai is ide sorolhatók.

- Komplexitás a fejlesztésben; sokoldalú percepciófejlesztés, kinezteziás, auditív, vizuális, vizuomotoros koordináció, beszéd motorikus mozgások fejlesztése.
- Speciális terápiák alkalmazása; dislexia prevenció, grafomotoros fejlesztés.
- Báb és drámaterápia alkalmazása
- A mozgás és beszéd műveletek, transzfer (átviteli) hatásának tudatos használata.

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Az óvodapedagógus az intézmény dokumentumaiban nyomon követhető módon:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a foglalkozások/tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A beszéd fogyatékos gyermek, fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus (logopédus):

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,

- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai segítségéről.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermekek (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavar)

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretszajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményben foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítmény kudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermekek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. Az óvodában biztosítani kell - a gyermek állapotának megfelelően - az akadálymentes közlekedést, a megfelelő mozgás- és étletteret (az ehhez szükséges eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

A mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

5.2.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek helyi fejlesztési gyakorlata

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz.

Speciális ellátási rendszerünkben az egyéni képességfejlesztés sokszínűen valósul meg.

Területei

- Mozdásfejlesztés-nagymozgás és finommotorika fejlesztése a napi tevékenységek során.
- Beszéd és kommunikáció fejlesztés-logopédiai terápia és az óvodapedagógus fejlesztése a napi tevékenységek során.
- Kognitív funkciók fejlesztése a napi tevékenységbe ágyazottan.
- Játéktevékenység alakítása, érzelmi akarati élet fejlesztése az óvodai élet során.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében igen hangsúlyos feladat az együttműködés a szülőkkel.

A fejlesztési tevékenység értékelése, a fejlettségmérő lapok áttekintése, értelmezése (félévente) fogadóóra keretében történik.

A szülők támogató együttműködése folyamatos.

Alapvető tárgyi eszközök

- Nagyméretű tükör, egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör.
- Lateralitást (oldaliséget) jelölő karszalag.
- Anyanyelvi játékok.
- Mozgásfejlesztést segítő eszközök (labdák hengerek, Ayres, Wesco eszközök).
- Finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

Az együttműködés az óvoda dolgozói között a tervezésben, a feladatok megosztásában megvalósul.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Legyenek képesek a társaikkal való együttműködésre (szociálisan alkalmassá válnak az iskolai életre).
- Képesekké válnak igényeik, szükségleteik közvetítésére, megértetésére.
- Képesé váljanak nyelvi jelek befogadására, feldolgozására, beszédbeli kommunikációra.
- Saját személyükkel kapcsolatos munkákat önállóan végeznek.
- Kialakul a vizuális jelek felismerése.
- Képesekké válnak a környezetükben állandó, adaptív viselkedésre és indulataik szabályozására.
- Kompenzációs technikákat elsajátítanak.
- Figyelem összpontosításra képesekké válnak.

5. 2. 3. A kiemelten tehetséges gyermekek gondozása

A különleges tehetség megnyilvánulhat mozgásban, szociális képességekben, művészeti adottságokban vagy átlagon felüli intellektusban.

Gyakori, hogy ezek a tehetségformák együttesen lépnek fel. Vannak olyan rendkívüli tehetséges gyerekek is, akik csak egy területen tűnnek ki. Minden esetben szükség van a gyermeknek a támogatásra, ösztönzésre, amely a továbbfejlesztést segíti.

A tehetség jelei

A tehetséges gyerek korán kezd beszélni, nagy a szókincse.

Sokat kérdez, gyorsabban tanul, mint a többiek.

Nagyon pontos a memóriája.

Borzasztóan kíváncsi, nagyon hosszan tud egy számára érdekes témára koncentrálni.

Széles körű általános műveltséggel rendelkezik, érdeklődik a világ iránt.

Élvezi a problémamegoldást, gyakran kihagyja a közbülső lépéseket, és eredeti kapcsolatokat hoz létre.

Szokatlan és élénk a fantáziája.

Korán megtanul olvasni.

Erős érzelmeket és véleményeket fejez ki.

Furcsa humorérzéke van.

Magasra teszi a mércét, törekszik a tökéletességre.

Elveszíti az érdeklődését, amikor valamit többször kell végeznie

Célkitűzésünk

A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése. /megelőzzük a tehetségigéretnek elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket/.

Az óvodapedagógus feladata

- Felismerni a kreatív gyermekeket.
- Ösztönözni, motiválni kreativitásukat.
- Kielégíteni szükségleteiket: megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági.
- Önmagára találtatás, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével.
- Elkallódás elhárítása.
- Harmonikus fejlesztés.
- Segíteni őket a különböző helyzetekben.
- Az általános kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket.

Intézmény feladata:

- korai tehetség-felismerés, tehetségazonosítás, amelynek során a tehetség életkori megjelenését figyelembe kell venni,
- a tehetséges gyermek személyiségfejlődésének támogatása, szükség esetén további megsegítésre irányítás,
- tanácsadás, támogatás a szülőnek,
- konzultáció a pedagógus részére,
- speciális tehetségprogramban való részvételre javaslat adása (Hubay Tehetségpont).

6. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Gyermekvédelmi munka minden óvodapedagógus feladata. Minden óvodai dolgozó kötelessége a rábízott gyermek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése, pedagógiai eszközökkel való segítése.

A gyermekvédelem az óvodában elsősorban az alapvető emberi jogok tiszteletben tartását, biztosítását jelenti.

Gyermekvédelem célja

A prevenció, mely során feltárjuk a tényeket, okokat, amelyek a gyermek fejlődését akadályozzák, veszélyeztetik.

Gyermekvédelem feladata

A gyermek problémáinak felismerése, kezelése, orvoslása.

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy saját családi környezetben nevelkedjék, és minden szükséges segítséget megkapjon személyiségének kibontakoztatásához, valamint az esetleges veszélyeztető helyzet elhárításához.

Óvodáink törekednek a családokkal szoros, közvetlen partnerkapcsolat kialakítására, családgondozásra, mely lehetőséget biztosít az ártalmas környezeti hatások kiszűrésére és a megfelelő védelmi lépések megtételére. Minden rendelkezésre álló eszközzel segítjük a gyermek családban történő felnevelését. A szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése érdekében a szülőkkel jó együttműködésre törekszünk.

Figyelmet fordítunk a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülésére és rendszeres óvodába járására. Tájékoztatjuk a szülőket a gyermekvédelmi felelősről, arról, hogy probléma esetén milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat, ellátó intézményeket kereshetnek fel. A faliújságon közzéteszzük a gyermekvédelmi feladatokat ellátó személy és intézmények címét, telefonszámát.

Folyamatosan kapcsolatot tartunk a kerületi társintézményekkel és indokolt esetben segítségüket kérjük. Minden alkalommal élünk jelzési kötelezettségünkkel, ha bármely gyermek esetében a veszélyeztetettség lehetősége fennáll.

Hatékonyan együttműködünk más társadalmi, egészségügyi szervezetekkel is, akik alaptevékenységük keretében gyermekvédelmi feladatokat látnak el.

Minden tőlünk telhető segítséget megadunk a szociálisan hátrányos helyzetben élő, vagy átmeneti nehézséggel küzdő gyermekek szüleinek a támogatási lehetőségek eléréséhez, jogaik gyakorlásához.

7. HATÉKONY ÓVODAI NEVELÉS

7.1. A Hétszínvirág Összevont Óvoda általános fejlesztési céljai

- **A partneri elvárásoknak megfelelő napi működés biztosítása** – partnerközpontú működés elsajátítása.
- Tudatos óvodai működésre való törekvéssel az **óvodai nevelésünk hatékonyságának, eredményességének fejlesztése**, szolgáltatói jelleg biztosítása.
- Vállaljuk, hogy tevékenységünkben a partnerek igényeit minél teljesebb körben törekszünk kielégíteni. Szakmailag alátámasztott igényekre rugalmasan alkalmazkodunk.
- Partnereinkkel folyamatosan együttműködünk. Az együttműködés kölcsönös tiszteleten és támogatáson alapszik.
- Gyermekek fejlődésének mutatói, a nevelés hatékonysága akkor realizálódik, ha a csoport és a gyerek fejlettsége harmonikus egyensúlyban előremutatóan fejlődik.
- Fejlesztő célú önértékelés tervezése és folyamatos megvalósítása.

- A vezetői pályázatban feltüntetett stratégiai célok és tervek, valamint az operatív intézkedések folyamatos nyomon követése az éves beszámolóban és munkatervekben.

7. 2. Ellenőrzés, értékelés

Az intézményi stratégiai alapidokumentumok alapján az intézményben belső ellenőrzést végeznek. A részletek az éves Munkatervben szerepelnek.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

- gyermek fejlettségének ellenőrzése és
- az óvodapedagógusi gyakorlati munka szintjén.

A gyakorlati munka ellenőrzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, pozitív megerősítés. Az értékelés, önértékelés tények és adatok alapján tervezett, és objektíven történik.

Az ellenőrzési terv végrehajtásáért az intézményvezető felel.

Az ellenőrzéseket az óvodavezető és az óvodavezető helyettesek végzik a munkaközösség-vezető bevonásával. Ezt követően az óvodapedagógussal közös konzultáció után történik a korrekció, ha szükséges. A tanfelügyeleti ellenőrzések eredményeiből, a korábbi fejlesztési terv felülvizsgálatából, valamint a további ellenőrzésekből, intézkedési tervekből származó információk feldolgozása, értékelése, a tapasztalatok beépítése az önértékelést követő ötéves intézkedési tervben jelenik meg.

Az ellenőrzési tervben nem szereplő, rendkívüli ellenőrzésről az intézményvezető dönt. Rendkívüli ellenőrzést kezdeményezhetnek az óvodavezető helyettesek, tagóvoda-vezetők, a szakmai munkaközösségek vezetői és a szülői szervezet.

A BECS irányításával végzett fejlesztő célú önértékelés éves eredményeit az intézményvezető feltünteti a beszámolóban, és az ehhez kapcsolódó konkrét éves feladatokat megtervezi a munkatervben.

ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERÜNK	
Területei	Határidő
Pedagógusok teljesítményértékelése	Évente 1x
Nevelő munkát segítő munkatársak teljesítményértékelése	Évente 1x
Önértékelési folyamatok • pedagógus • vezetői • intézményi	5 évente
Tanfelügyeleti folyamatok • pedagógus • vezetői • intézményi	OH által kijelölt időpontban 2 évente 5 évente

7. 3. A Hétszínvirág Összevont Óvoda dokumentációs rendszere

A csoport adminisztrációi:

- Mulasztási napló
- Csoportnapló
- Gyermekek személyi anyaga
- Ötlettár vagy éves terv a csoportban dolgozó óvodapedagógusok összeállítására alapján.
- Tematikus terv
- Egyéni fejlesztési terv
- Az óvodapedagógus tervező munkájában létrehozott dokumentumokat (pedagógiai terveket) egy-egy tervezési időszak végén felülvizsgálja, megvalósítását önreflexióval értékeli.

Gyermekek személyi anyagának tartalma

- A gyermek adatai – minden nevelési év elején frissítve.
- A gyermek személyiség lapja.
- Beszoktatás megfigyelése.

- Egyéni fejlettségmérő lap.

Területei

- A gyermek egyéni fejlesztő programja – szükség esetén.
- Gyermekmunkák, rajzok.
- Hivatalos dokumentumok – vélemények, szakvélemények.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az óvodai szülői szervezet a Helyi Óvodai Nevelési Programot megismerte, arról véleményt formált és egyetértését adta.

Budapest,

.....
szülői szervezet képviselője

A fenti Helyi Óvodai Nevelési Programot az óvoda nevelőtestülete a 2022. egyhangúan
elfogadta.

Ezt a tényt az óvodavezető és a választott jegyzőkönyv-hitelesítők aláírásukkal tanúsítják.

Budapest,

.....
Kissné Zachar Piroska
óvodavezető

.....
jegyzőkönyv-hitelesítő

.....
Benőné Gruber Zsuzsanna
jegyzőkönyv-hitelesítő

Törvényi hivatkozás

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus – szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (Műkr.)
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet az Oktatási Hivatalról

- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról.